

Základní škola praktická

Bc. Jana Bližňáková

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana BLIŽŇÁKOVÁ**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Základní škola praktická**

Zásady pro vypracování:

Zpracování teoretické části - materiální vybavení školy, historie školy, příjem dětí, spolupráce školy s jinými zařízeními, nejčastější problémy v zařízení a jejich prevence, řešení.

Zpracování praktické části - utvoření projektu.

Zpracování výsledků.

Závěr a doporučení.

Rozsah práce: 92 stran

Rozsah příloh: 5 stran

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Matoušek, O., Metody a řízení sociální práce. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7178-548-2

Matoušek, O., Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha : Slon, 2003. ISBN 80-86429-19-9

Matoušek, O., Sociální práce v praxi. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X

Říčan, Pavel., Agresivita a šikana mezi dětmi : jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-049-9

Sobotková, I., Psychologie rodiny. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Mgr. Emilie Dvořáčková

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

17. února 2009

Termín odevzdání diplomové práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 17. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky: Diplomová práce obsahuje podrobné informace ze současnosti i minulosti základní školy praktické, školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, vzdělávací cíle, hodnocení žáků, vliv rodiny na dítě, rady rodičům, nástin vývoje péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, aktuální trendy ve speciální pedagogice, vzdělávání a poradenskou péči o jedince se zdravotním postižením, pedagogickou diagnostiku, spolupráci s organizacemi, dítě v nesnázích. Ve výzkumné části je zpracován výzkum zaměřený na to, jaký význam má základní škola praktická ve školském vzdělávacím systému České republiky a jaký je názor na integraci žáků ze základních škol praktických do základních škol.

Klíčová slova: základní škola praktická, speciální pedagogika, školní vzdělávací program, rodina, vzdělávání dětí a poradenská péče, spolupráce s organizacemi, sociálně patologické jevy.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce: The diploma thesis contains detailed information about the past and the present of primary practical schools, the school educational programme for primary education, educational aims, an evaluation of pupil, a family influence on a child, advice for parents, development of the care of children with special educational needs, current trends in special pedagogy, education and consulting care of physically handicapped individuals, pedagogical diagnostics, co-operations and children in troubles. The practical part of the thesis deals with the research of the importance of primary practical schools in the educational system of the Czech Republic and the opinion on integration of primary practical schools pupils into primary schools.

Keywords: primary practical school, special pedagogy, school educational programme, family, education of children and consulting care, co-operation with organizations, socially pathological phenomena.

Poděkování:

Po dvou letech mě opět čekalo těžší období plné zkoušek. Když si zhodnotím tyto dva studijní roky, tak to bylo úplně jiné. Již dva roky pracuji ve škole, kde se odehrává plnohodnotně můj každý pracovní den. Kolem sebe mám děti, které mě naplňují láskou a dobíjí mě energií. Práce je to náročná, ale hezká. Každý den zde utíká velmi rychle, v pohodě a to i díky mým kolegům – kamarádům, kteří mi velmi pomáhali po celou dobu mého studia. Proto jim chci velmi poděkovat, za trpělivost, kterou se mnou měli a pomáhali mi, co bylo v jejich silách. Dokonce mi byli odbornou pomocí do mého výzkumu. Paní ředitelka byla velmi vstřícná, po vzájemné domluvě jsme se dohodli, že tato práce bude sloužit i při práci v Základní škole praktické. Do budoucna by mohla tato práce posloužit při tvorbě propagační brožury.

Se svým poděkováním se obracím i na mé rodiče a na mého přítele Pavla, kteří mi byli velkou oporou.

Chtěla bych poděkovat všem dotazovaným, kteří mě neodbyli a našli si čas na rozhovor.

A nesmím zapomenout na paní PhDr. Mgr. Emílii Dvořáčkovou, které bych touto cestou chtěla poděkovat za odborné konzultace, rady ohledně diplomové práce a za její drahocenný čas.

Motto, které mě oslovilo:

„Tu náhle jsem viděl, že mohu pro druhého něco znamenat, už jenom tím, že tu jsem, a že ten druhý je šťastný, protože jsem u něho. Když se to takhle řekne, zní to velmi prostě, ale když pak o tom člověk přemýšlí, je to obrovská věc, která vůbec nemá konce. Je to něco, co člověka může úplně roztrhat a změnit. Je to láska, a přece něco jiného. Něco pro co lze žít. Pro lásku člověk žít nemůže. Ale pro člověka jistě!“ *Erich Maria Remarque*

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ VE VIZOVICÍCH	13
1.1 HISTORIE ZÁKLADNÍ ŠKOLY PRAKTICKÉ VE VIZOVICÍCH	13
1.2 SOUČASNOST ZÁKLADNÍ ŠKOLY PRAKTICKÉ VE VIZOVICÍCH	14
1.3 STATISTIKA A JINÉ INFORMACE Z VÝROČNÍ ZPRÁVY	15
2 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	20
2.1 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ	20
2.2 SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY	20
2.3 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	21
2.4 POJETÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	22
2.5 HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE	23
2.5.1 Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení:	23
2.5.2 Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému vyjadřování a k řešení problému:	23
2.5.3 Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci:	23
2.5.4 Rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých:	23
2.5.5 Podporovat žáky, aby se projevovali, jako samostatné, svobodné a zodpovědné	23
2.5.6 Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, rozvíjet vztahy k lidem, prostředí, přírodě:	24
2.5.7 Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické a duševní zdraví a být za ně odpovědný:	24
2.5.8 Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi:	24
2.5.9 Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci:	24
3 HODNOCENÍ ŽÁKŮ	25
3.1 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKA	25
4 VLIV RODINY NA DÍTĚ	27

4.1	TYPOLOGIE RODINY PODLE PLNĚNÍ FUNKCÍ.....	27
4.2	RODINNÁ DIAGNÓZA	28
4.3	RODINNÉ FUNGOVÁNÍ	28
4.4	RODINNÁ IDENTITA	29
4.5	VÝCHOVA	29
4.6	TYPY RODINNÉ VÝCHOVY	30
4.7	NÁSTROJE RODINNÉ VÝCHOVY	30
5	RADY RODIČŮM	32
5.1	HLEDÁNÍ POMOCI	32
5.2	OBECNÉ ZÁSADY	33
5.3	ZÁSADY PRO PRAXI	34
6	NÁSTIN VÝVOJE PÉČE O DĚTI SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	35
6.1	NÁSTIN VÝVOJE PÉČE O DĚTI S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	35
6.2	NÁSTIN VÝVOJE PÉČE O DĚTI S PORUCHOU UČENÍ A CHOVÁNÍ.....	36
7	AKTUÁLNÍ TRENDY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY	38
8	SYSTEM VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSKÉ PÉČE O JEDINCE SE ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍM	41
8.1	ČLENĚNÍ SPECIÁLNÍCH ŠKOL A ZAŘÍZENÍ.....	41
9	PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA	43
9.1	KOMPLEXNÍ PŘÍSTUP K PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTICE	43
9.2	KDO A KDE PROVÁDÍ DIAGNOSTIKU.....	44
10	SPOLUPRÁCE S MÍSTNÍMI ORGANIZACEMI.....	45
10.1	ODBORNÁ SPOLUPRÁCE VE VIZOVICÍCH.....	45
10.2	TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU VE VIZOVICÍCH	46
10.3	ODBORNÁ SPOLUPRÁCE MIMO VIZOVICE	47
11	DÍTĚ V NESNÁZÍCH	51
11.1	ODMÍTÁNÍ ŠKOLY	51
11.2	VYRUŠOVÁNÍ VE ŠKOLE A VE TŘÍDĚ	52
11.3	ŠIKANA	53
11.4	PREVENCE ALKOHOLU, DROG A TABÁKU.....	55
11.4.1	Přístup k prevenci.....	56
11.4.2	Výsledky preventivních programů	57
II	PRAKTICKÁ ČÁST	59
12	VÝZKUMNÁ ČÁST	60
12.1	TÉMA VÝZKUMU: ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ	60
12.1.1	Cíl výzkumu:	60

12.1.2	Výzkumný problém:.....	60
12.1.3	Druh výzkumu:.....	60
12.1.4	Proměnná:	60
12.1.5	Výzkumný vzorek:	61
12.1.6	Metody výzkumu:	61
12.1.7	Způsob zpracování dat:	62
12.2	ROZHOVORY	62
12.2.1	Rozhovory s učiteli ze Základní školy praktické ve Vizovicích.....	62
12.2.2	Rozhovory s učiteli ze Základní školy ve Vizovicích.....	66
12.2.3	Rozhovory se sociálními pracovníky SPOD MěÚ ve Vizovicích	70
12.2.4	Rozhovory s rodiči dětí ze Základní školy praktické ve Vizovicích	71
12.2.5	Rozhovor s lidmi z Vizovic.....	74
12.3	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ	77
12.3.1	Výsledky rozhovorů s učiteli ze Základní školy praktické ve Vizovicích	77
12.3.2	Výsledky rozhovorů s učiteli ze Základní školy ve Vizovicích.....	78
12.3.3	Výsledky rozhovorů se sociálními pracovníky městského úřadu ve Vizovicích	78
12.3.4	Výsledky rozhovorů s rodiči dětí navštěvující ZŠ praktickou ve Vizovicích	79
12.3.5	Výsledky rozhovorů s občany města Vizovice	79
12.4	ZÁVĚRY VÝZKUMU.....	80
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM PŘÍLOH	87

ÚVOD

Práce, kterou máte před sebou, je rozdělena na dvě části.

V prvním oddílu nazvaném teoretická část, jsem se zabývala nejdříve historií a současností Základní školy praktické ve Vizovicích a odtud jsem přešla k pojmu školní vzdělávací program s podrobnostmi týkající se základní školy praktické. Další kapitoly jsou věnovány hodnocení žáků a vlivu rodiny na dítě. Velmi důležitá je kapitola s radami pro rodiče dětí, které mají speciální vzdělávací potřeby. Popsala jsem i vývoj péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami, aktuální trendy ve speciální pedagogice. Následuje kapitola o pedagogické diagnostice bez, které by se neobešli nejenom pedagogové. Zařadila jsem i část, ve které popisují s jakými organizacemi spolupracuje základní škola praktická, a jaké mají nejenom děti z této školy možnosti po vyučování. V závěrečné části popisují aktuální problematiku, která se týká všech školských zařízení – sociálně patologické jevy a téma dítě v nesnázích.

V druhém oddílu nazvaném výzkumná část, je zpracován výzkum, který jsem realizovala ve Vizovicích. Výzkumem jsem se snažila zjistit názory skupin obyvatel z různých oblastí na integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do základních škol a také význam základní školy praktické ve školském vzdělávacím systému České republiky. Rozhovory jsem rozdělila na 5 skupin tak, abych získala co nejobjektivnější názory z více oblastí. Rozhovory jsem prováděla po domluvě s dotazovanými a vše jsem si nahrávala na diktafon. Dělal jsem rozhovory s těmito skupinami: učitelé Základní školy praktické ve Vizovicích, učitelé Základní školy ve Vizovicích, sociální pracovníci Městského úřadu ve Vizovicích, rodiče dětí navštěvující Základní školu praktickou ve Vizovicích, občané města Vizovic.

V příloze jsou k nahlédnutí otázky pro všechny výzkumné skupiny, seznam použitých zkratk a pár fotek ze Základní školy praktické ve Vizovicích.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ VE VIZOVICÍCH

1.1 Historie Základní školy praktické ve Vizovicích

Základní škola praktická má ve Vizovicích pevné a dlouhé historické základy, které sahají do období kolem roku 1950. Od roku 1953 si tato škola vede školní kroniku, ze které budu uvádět některá fakta. Dřívější a dlouhodobý název školy byl Zvláštní škola. Do 1. září 1953 byly zvláštní třídy pod společnou správou s národní školou. Zvláštní škola byla od 1. září 1953 osamostatněna jako čtyřtřídní. Pro nedostatek učitelských sil byla však školou trojtřídní. Jen bych doplnila, že se tyto třídy nacházejí v 1. patře v budově Základní školy

(„Stará škola“). Průměrný počet žáků navštěvujících zvláštní školu byl 55 (od roku 1950 do roku 1985). Z toho bylo průměrně 40 dětí ze Zvláštního dětského domova ve Vizovicích, který byl součástí ZvlŠ. Průměrný počet vyučujících v těchto letech byl: 4 učitelé. Změna byla zaznamenána ve školním roce 1954, kdy se vyučovalo ve 4 třídách. Co se týče prostorů a podmínek k vyučování, tak byl stav zařízení ve velmi špatném stavu. Např. chyběla tekoucí voda ve třídách, nedoléhala okna a chyběly radiátory. Škola měla k dispozici tělocvičnu, nevybavenou dílnu na dvoře, záhony pro pěstitelský kroužek. V roce 1966 se na škole začalo používat audiovizuálních pomůcek, promítaly se pro děti poučné a zábavné filmy, ve třídách byly pořízeny magnetické tabule. V roce 1970 byla ZvlŠ oddělena přestavbou od ZŠ. Kabinet se doplňoval pomůckami, byl zakoupen dataprojektor. V roce 1972 se prováděla generální úprava školy, a proto se výuka přestěhovala na Dětský domov. Výuka byla velmi ztížená, protože na Domově byly malé místnosti, vysoké stolky, málo místa při psaní. Pomůcky se přenášely ze školy na domov a zpět. Učitelé neměli kabinet, a proto byl problém se kvalitně připravit. Začátkem února byly opravy dokončeny a výuka opět probíhala ve škole.

V roce 1975 probíhala generální oprava vodoinstalace. V roce 1977 se vyměnila okna, dveře.

Čerpala jsem za školní kroniky, která byla vedena do r. 1985. Z těchto historických informací jsem také zjistila, že se neustále řešil problém malého kabinetu, nedostatku odborných pomůcek. Chyběly prostory k tělesné výchově, proto se využívala tělocvična ZŠ. Dlouhodobé koncepce školy byly zaměřeny na dodržování učebních osnov a také zde byl poskytnut velký prostor pro pracovní vyučování hlavně z důvodů následujícího uplatnění žáků v dalším životě.

Celou dobu existence školy provází její internát, bez kterého by nebyla výuka naplněna. Děti po absolvování této školy nastoupily hlavně do podniků Svit (Gottwaldov, Otrokovice,...); JZD Vizovice nebo Slušovice; drůbežárny; zemědělství.

1.2 Současnost Základní školy praktické ve Vizovicích

Základní škola praktická má ve Zlínském regionu nezastupitelné místo. Její tradice je více než padesátiletá. Od 1.1.1990 je organizací s právní subjektivitou. Nachází se na Masarykově náměstí 420, v prvním patře budovy ZŠ Vizovice. Tyto prostory využívá ke svému působení na základě nájemní smlouvy uzavřené s Městským úřadem Vizovice. Jedná se o školu malotřídní s pěti třídami a devíti ročníky. Žáci se zde vyučují v odděleních. Kapacita školy je 60 žáků.

Škola poskytuje výchovu a vzdělání dětem, které vyžadují citlivý přístup pedagogů a individuální tempo výuky, za použití speciálně pedagogických výchovně vzdělávacích metod.

Ve škole se klade velký důraz na pracovní vyučování, které se vyučuje ve všech ročnících. Žáci se nejprve učí základním pracovním činnostem, které pak v následujících ročnících prohlubují, upevňují a zdokonalují. V hodinách pracovní výchovy se učí pečlivosti, trpělivosti, pracovitosti, estetickému cítění, rozvíjí jemnou i hrubou motoriku, učí se kladnému vztahu k práci.

Do školních vzdělávacích programů je zařazena výuka informatiky a cizího jazyka.

Každé dva roky se na škole koná výstava ručních, výtvarných a rukodělných prací žáků, kde je nejlépe vidět, jak jsou tyto děti šikovné a zručné. O její úspěšnosti svědčí řada kladných hodnocení rodičovské i pedagogické veřejnosti.

Žáci školy se účastní také různých sportovních závodů: lehkooatletického čtyřboje, turnaje v kopané, krajského kola v přespolním běhu, Vánoční ceny v plavání. V těchto sportovních disciplínách dosahují vynikajících výkonů a předních umístění.

Zapojují se dále do různých soutěží, mezi které patří např. krajské kolo matematické olympiády, přehlídky zájmové umělecké činnosti a výtvarné soutěže.

Škola uskutečňuje minimálně preventivní program zaměřený na prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, organizuje tematické besedy, spolupracuje s Policií

ČR, Poradnou pro ženy a děti, Speciálně pedagogickým centrem, Pedagogicko psychologickou poradnou, dětskou lékařkou a dětským psychologem a psychiatrem. Pravidelné konzultace a úzká spolupráce s rodiči žáků je zárukou spokojenosti rodičů a úspěšnosti jejich dětí, které jsou žáky naší školy.

Absolventi 9.ročníku se dále vzdělávají v odborných učilištích Klečůvka u Zlína, v Holešově, Bzenci, Uherském. Brodě, Vsetíně a Valašských Kloboukách.

Škola má výhodnou polohu zejména pro dojíždějící žáky z okolních vesnic. Děti cestují jak vlakem, tak i autobusem. Obvod školy tvoří žáci z Vizovic, Jasenné, Bratřejova, Pozdřehova, Zádveřic, Lípy, Želechovic, Slušovic, Všeminy a Neubuže. (stránky DDZSVizovice)

1.3 Statistika a jiné informace z Výroční zprávy

Vzdělávací programy školy

Vzdělávací program	č.j.MŠMT	školní rok 2006/2007	
		v ročnících	počet žáků
Základní škola praktická	22980/97 - 22	1. – 9.	32

Koncepce školy

Základním cílem naší organizace je výchova a vzdělání žáků s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat podle vzdělávacího programu základní školy, poskytnout žákům kvalitní základy vzdělání, vytvořit podmínky pro další vzdělávání, komunikaci mezi lidmi a uplatnění v životě. Rozvíjet osobnost každého žáka, aby byl schopen samostatně myslet, svobodně se rozhodovat v souladu s obecně uznávanými životními a mravními hodnotami.

Vzdělávací program školy :

Základním prostředkem k dosažení cílů je:

- poskytování základního vzdělání dle výše uvedeného vzdělávacího programu ,
- výchova, vzdělávání a zájmová činnost žáků v době mimo vyučování a v době školních prázdnin,
- příprava pro budoucí povolání,
- poskytování celodenní, celoroční výchovy, péče dětem umístěným v dětském domově,
- příprava dětí pro budoucí život a uplatnění ve společnosti,
- zabezpečování stravování žáků a pracovníků školy ve školní jídelně.

Klima školy

- zaměřování se na celkové kulturní prostředí školy a dětského domova,
- zaměřovat se na kvalitní řízení,
- na systém mezilidských vztahů mezi dospělými pracovníky /učiteli, vychovateli, ostatními pracovníky, rodiči a dětmi/,
- vytvářet atmosféru, kdy veškeré iniciativní návrhy pedagogických i nepedagogických pracovníků jsou projednávány, zvažovány, popř. finančně, materiálně a organizačně zabezpečovány .

Údaje o pracovnících zařízení

Pedagogičtí pracovníci :

	Školní rok 2005/2006		Školní rok 2006/2007	
	počet fyzických osob	přepočtené úvazky	počet fyzických osob	přepočtené úvazky
Interní pracovníci	15	13,0	14	13,447
Externí pracovníci	0	0	0	0

Další údaje o pedagogických pracovnících ve školním roce 2006/2007:

Ped. pracovníci - poř.číslo	Pracovní zařazení, funkce	Úvazek	Kvalifikace, obor, aprobace	Roků ped. praxe
1	ředitelka školy	1,0	VŠ – spec. ped.	21
2	učitelka	1,0	VŠ – spec. ped.	29
3	učitelka	1,0	VŠ – spec. ped. VP	22
4	učitelka	1,0	VŠ – spec. ped.	31
5	učitel	1,0	VŠ – spec .ped.	3
6	učitel	0,59	VŠ – doplněk	1
7	učitelka	1,0	VŠ – spec. ped.	28
8	stat. zástupce	1,0	SPgŠ - vychovatelství	39
9	vychovatelka	1,0	SPgŠ - vychovatelství	30
10	vychovatel	1,0	SPgŠ - vychovatelství	9
11	vychovatelka	1,0	BS – vychovatelství, spec.ped.	3
12	vychovatelka	1,0	SPgŠ - vychovatelství	31
13	vychovatelka	1,0	SPŠ – ped. doplněk	33
14	vychovatel	0,41	VŠ – doplněk	1

Komentář k tabulkám doplňující výše uvedené údaje:

Věkový průměr učitelů je 44 let, průměrná délka pedagogické praxe učitelů činí 19 let.

Věkový průměr vychovatelů je 45 let, průměrná délka pedagogické praxe je 23 let.

Pedagogičtí pracovníci /učitelé a vychovatelé/ jsou stabilizováni.

Požadovaná kvalifikace a stupeň vzdělání učitelů:

	Školní rok 2005/2006	Školní rok 2006/2007
Požadované vzdělání v %	89	89

Základní informace o hospodaření zařízení**Rok 2006**

Zdroje celkem (v tis. Kč):

9 534,92 tis. Kč

Provozní dotace od zřizovatele	1 322,00
Ostatní dotace ze státního rozpočtu	7 727,79
Dotace z Úřadu práce	45,00
Vlastní příjmy - stravné	73,87
Vlastní příjmy – ošetřovné, Pnd	248,35
Úroky v bankách	15,72
Použití fondů	69,34
Ostatní	32,85

Náklady celkem (v tis. Kč):

9 534,92 tis.Kč

Z toho:

Mzdové náklady	5 596,47
Odvody	1 947,01
Energie	511,37
Spotřeba materiálu	649,46
Služby	479,96
Jiné ostatní náklady	199,68
Odpisy DHM	39,34
Příděl do FKSP	111,63

(Výroční zpráva, 2006/2007)

2 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – upraveno pro žáky s lehkým mentálním postižením.

2.1 Charakteristika žáků

Do školy přicházejí žáci se sníženými rozumovými schopnostmi, žáci se závažnými poruchami učení opakovaně selhávající při výuce na ZŠ a žáci neovládající učivo běžné ZŠ z důvodů daných komplikovaným rodinným a sociálním prostředím. Převážná většina žáků je z regionu Vizovic. Asi 1/3 tvoří žáci, kteří jsou umístěni v dětském domově.

Máme i dobré zkušenosti s integrací žáků s jiným zdravotním postižením.

Žáci jsou přijímáni na žádost rodičů a na základě doporučení spec.pedagogického poradenského zařízení.

2.2 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči žáků se neustále rozvíjí. Rodiče mohou školu navštívit vždy po vzájemné dohodě s vyučujícím, jsou pravidelně informováni na třídních schůzkách. Rovněž se mohou s dotazy a podněty obracet i přímo na vedení školy. Školu mohou navštívit i při všech sportovních akcích, výtvarných, rukodělných výstavách a dětských vystoupeních. Od září 2005 začala pracovat školská rada, do které byli zvoleni i zástupci rodičů a zřizovatele.

Velmi úzce spolupracujeme s dalšími subjekty v obci – MŠ, ZŠ, ZUŠ, Střední školou oděvní a služeb, DDM Zvonek, knihovnou, domem kultury a to hlavně v oblasti zájmových kroužků a kulturně společenských akcí.

Pravidelné jsou i konzultace s dětským psychiatrem MUDr. Kouřilem a pracovníky OSPOD, kteří mají v péči naše žáky.

V předprofesionální orientaci žáků 9., ale i 8.ročníků nám pomáhá Úřad práce ve Zlíně svými programy a se závěrečným psychologickým vyšetřením SPC Duha nebo PPP Louky. Spolupracujeme také s nejbližšími odbornými učiteli, s jejich výchovnými poradci.

Pedagogové vzájemně spolupracují na pořádání kulturně – vzdělávacích akcí školy: školní výlety, exkurze, kurzy plavání, turnaj v kopané, sportovní hry mládeže v atletice, výstavy výtvarných a rukodělných prací, přehlídky zájmové a umělecké činnosti.

2.3 Zaměření školy

Školní vzdělávací program vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVPZV - přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, z analýzy vlastních možností a schopností pedagogického sboru, požadavků rodičů a navázáním na dlouholetou tradici školy.

Škola má svá specifika, která ji odlišují od ostatních škol a tím dochází k její profilaci:

- malá škola rodinného typu,
- příznivé sociální klima, otevřené partnerství mezi žáky a učiteli,
- menší počet žáků ve třídách umožňuje respektovat individuální zvláštnosti dětí,
- věkově rozličné kolektivy tříd vedou žáky k respektování pravidel chování,
- rozvíjení komunikačních schopností prostřednictvím logopedické péče,
- dostatek zpětné vazby mezi učiteli a žáky umožňuje motivující hodnocení žáků,
- preferování pracovního vyučování, které má hlavní význam pro pracovní začlenění,
- žák zažívá úspěchy a to podporuje jeho zdravý vývoj.

Výchovně – vzdělávací zaměření školy.

Škola vzdělává žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, žáky v různém pásmu lehkého mentálního postižení.

Hlavním cílem je připravit žáky přiměřeně na svět, ve kterém dochází k významným změnám v různých oblastech. Srozumitelným způsobem vést žáky k osvojování základních vědomostí, dovedností a návyků, rozvíjet zvědavé a tvůrčí myšlení. Utvářet vyjadřovací schopnosti žáků i prostřednictvím odborné logopedické péče. Rozvíjet komunikační dovednosti využíváním výpočetní techniky v hodinách.

Pro budoucí život v EU je nezbytné zařazení výuky cizího jazyka, aby žák získal základy komunikace v anglickém jazyce, především v oblasti jeho zvukové podoby.

Rozvíjet u žáků vlohy a nadání v oblasti výtvarných a pracovních schopností, vést je k estetickému cítění. Připravit žáky na život rozvíjením vzájemných vztahů v kolektivu, vést je k týmové práci.

Prostřednictvím preventivního programu podporovat zdravý životní styl v oblasti prevence patologických jevů /alkohol, drogy, kouření / a chování v rizikových skupinách.

Největší důraz je kladen na výuku pracovního vyučování, které přispívá k všestrannému rozvoji dítěte. Připravuje žáka v rámci jeho schopností k účasti na aktivní práci v různých oborech. Rozvíjí motoriku, verbální vyjadřování, rozumové schopnosti, žáci získají přímou zkušenost a praktické dovednosti.

Pedagogové vytvářejí pozitivní klima ve škole, věnují se každému dítěti podle individuálních potřeb. Vytvářejí vstřícné a podnětné prostředí pro každého žáka.

2.4 Pojetí školního vzdělávacího programu

Vzhledem k tomu, že dítě s lehkým mentálním postižením dosahuje školní zralosti v pozdějším věku, je dané skutečnosti přizpůsobeno i jeho vzdělávání.

První stupeň je zaměřen:

- na individuální přístup k jednotlivci,
- na respektování jeho možností,
- na adaptaci na nové prostředí,
- na pozitivní hodnocení každého pokroku žáka,
- na upevňování základních hygienických návyků,
- na utváření sociálních návyků.

Druhý stupeň je zaměřen:

- na získávání vědomostí, dovedností, návyků a jejich uplatnění v životě,
- na získávání pracovních návyků,
- na rozvíjení sociálních a komunikačních schopností,
- na celkový rozvoj osobnosti, výchovu demokratického občana.

2.5 Hlavní vzdělávací cíle

2.5.1 Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení:

- učit ustálenému postupu při osvojování učiva,
- častým opakováním poznatky upevňovat,
- motivovat žáky formou pochvaly,
- přiměřeným způsobem vysvětlit význam vzdělání,
- využívat informační a komunikační prostředky.

2.5.2 Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému vyjadřování a k řešení problému:

- soustavně a systematicky rozvíjet úroveň rozumových schopností,
- vytvářet dostatek příležitostí k získávání nových zkušeností,
- uvádět získané znalosti do souvislostí.

2.5.3 Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci:

- podporovat rozvoj sociálních vztahů ve třídě,
- podporovat osobní zkušenosti,
- naslouchat názorům žáků.

2.5.4 Rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých:

- vytvářet dostatek prostoru k týmové práci,
- umožnit zažít uspokojení z výsledků společné práce,
- vytvářet možnosti pro budoucí pracovní uplatnění žáků.

2.5.5 Podporovat žáky, aby se projevovali, jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva, plnili své povinnosti:

- navazovat na naučené normy chování,

- podporovat rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti u žáků,
- formovat vhodným způsobem osobnost,
- řešit praktické problémy a situace.

2.5.6 Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, rozvíjet vztahy k lidem, prostředí, přírodě:

- ovlivňovat emoce žáků vhodnou stimulací,
- zajišťovat dostatek příležitostí k získávání vlastních emočních prožitků,
- podporovat správný psychický vývoj žáků.

2.5.7 Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické a duševní zdraví a být za ně odpovědný:

- vytvářet a upevňovat u žáků poznatky v oblasti péče o zdraví a jeho prevenci,
- vést ke správné organizaci denního režimu a dodržování zdravého životního stylu,
- vést k pozitivnímu myšlení a překonávání stresových situací,
- učit žáky poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

2.5.8 vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi:

- vést žáky k toleranci k minoritním skupinám ve společnosti,
- ve zvýšené míře zajišťovat dostatek příležitostí k získávání potřebných zkušeností.

2.5.9 Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci:

- umožňovat žákům vyzkoušet konkrétní pracovní činnosti,
- být nápomocni při výběru vhodné profesní orientace.

3 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

3.1 Pravidla pro hodnocení žáka

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu o tom co se naučil, co zvládnul, v čem chybuje a v čem se má zlepšit.

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů v jednotlivých předmětech ŠVP. Má být jednoznačné, srozumitelné, věcné, všestranné a pro žáka motivující

Obecná pravidla pro hodnocení vycházejí z Vyhlášky č.48/2005 Sb.

Hodnocení prospěchu:

V 1.-3.ročníku jsou žáci hodnoceni slovně.

Slovní hodnocení je podrobnější, má pozitivně motivační charakter. Obsahuje konkrétní vyjádření toho, co žák v daném předmětu zvládl a vymezuje i další postup rozvoje žáka vzhledem k jeho individuálním schopnostem. Hodnocení je vždy adresné a obrací se ke konkrétnímu žákovi.

Ve 4. a 5.ročníku je slovní hodnocení pouze v předmětu Řečová výchova, vzhledem k obsahu předmětu. Ostatní předměty jsou hodnoceny známkou – číslicí.

Od 6. do 9. ročníku jsou žáci hodnoceni známkou – slovně.

Známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování.

U žáků se SVPU, na základě žádosti rodičů a doporučení PPP je možné použít slovního hodnocení v konkrétním předmětu.

Žák může být uvolněn z některého předmětu na základě lékařského potvrzení. Na vysvědčení je v rubrice předmětu uvedeno – uvolněn.

U průběžného hodnocení užíváme různé formy ověřování vědomostí dovedností žáků:

- písemné práce (testy,diktáty, cvičení)
- ústní zkoušení
- zpracování jednoduchých referátů
- úprava sešitů a domácí úkoly

Hodnocení musí probíhat průběžně v celém časovém období a výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů.

Klasifikuje se vždy dostatečně probrané a procvičené učivo. Termíny závěrečných prací jsou žákům vždy předem oznámeny. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení a sebekontrolě.

U průběžného hodnocení učitel využívá i +,- a pochval.

Hodnocení chování:

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou je při použití slovního hodnocení popsáno slovně.

Při použití klasifikace se hodnotí na vysvědčení stupni 1 -3. (ŠVP ZŠP Vizovice, 2006).

(Bartoňová, 2007)

4 VLIV RODINY NA DÍTĚ

V této kapitole si stanovíme základní pojmy rodiny, projdeme si typologií rodin, rodinnou diagnózou. Dle mého je nejdůležitější v jaké rodině dítě vyrůstá a podle toho se vyvíjí celý jeho budoucí život.

4.1 Typologie rodiny podle plnění funkcí

Stabilní rodina – plní všechny funkce, které má ze zákona i morálně plnit.

Nestabilní rodina – má několik znaků, kterými se vyznačuje :

nízký nebo vysoký věk rodičů, neúplná rodina, rodina v rozvodovém řízení, rodina těsně po rozvodu, probíhají soudní spory o dítě, nezájem jednoho z rodičů o dítě, potíže s placením výživného, ekonomické a bytové potíže, soužití s novým partnerem, nezaměstnanost, nízké vzdělání, zanedbávání péče o dítě, alkoholismus či toxikomanie rodičů, gambling, prostituce, pobyt jednoho z rodičů mimo domov, o dítě pečují prarodiče nebo jiné osoby.

Egocentrická rodina se projevuje tak, že rodiče upřednostňují kariéru, dbají na materiální prestiž rodiny. Výchovný vztah k dětem je buď vysoce náročný nebo je péče o dítě přesunuta na jinou osobu.

Asociální rodina

V této rodině jsou ploché nebo žádné citové vztahy. Mezi členy rodiny se objevuje násilí a agresivita. Rodiče neuspokojují základní potřeby dětí a překračují závazné normy společnosti, následně k tomu vedou i své děti.

Perfekcionalistická rodina

Tito rodiče se záměrně zaměřují na to, jak budou jejich děti úspěšné, úspěch vyžadují. Děti mají pevně stanovený průběh volného času. Velký důraz je kladen na dobré chování.

Nepřipravená rodina

Rodiče jsou mladí a nezralí, mají existenční a ekonomické problémy. Přístup k výchově je laicky naivní. Bývají velmi nesamostatní a jsou to rodiče, kteří nezažily model rodičovského chování. Je obvyklé, že bývají do vysokého věku závislí na své matce, často do této rodiny zasahují i prarodiče.

(Musilová, 2005)

4.2 Rodinná diagnóza

Ve studiích rodin chápeme diagnózu rodiny jako charakteristiku rodinných rolí, vztahů, komunikace, očekávání konfliktů a způsobů řešení prezentovaných problémů (Sauber et al., 1993). Diagnóza, kterou upřesňujeme a ze které vycházíme při práci s rodinou, by měla obsahovat následující :

- Současné potíže – proč se rodina dostává do péče odborníků. Rodina nejčastěji uvádí potíže na straně dětí – poruchy chování, problémy ve škole či se sociálním začleňováním do vhodné skupiny vrstevníků, atd.
- Role a fungování rodičů – zkoumáme jak partnerský vztah, tak výkon rodičovské role. Podstatné je také objasnit očekávání a představy o vlastních rolích druhých členů rodiny...
- Rodinné vztahy – jejich dynamika, spojenectví a rozkoly, role obětního beránka.
- Proces komunikace – jasnost, přímost a adresnost sdělení, otevřenost a snadnost komunikace. Eventuální poruchy.
- Řešení konfliktů a problémů – tolerance, stupeň solidarity v rodině, když je vystavena konfliktu, vyhýbání se problémům, proces jejich řešení...

4.3 Rodinné fungování

Výstižné vymezení uvádí S. R. Sauber s kolegy (1993) - schopnost rodiny fungovat ve čtyřech rozhodujících oblastech :

- Osobní fungování (spokojenost členů se svou pozicí a rolí v rodině)
- Manželské, resp.partnerské fungování (spokojenost v sexuální oblasti, vzájemný soulad)

- Rodičovské fungování (odpovědnost za výchovu dětí a pocit obohacení z rodičovské role)
- Socioekonomické fungování (ekonomická úroveň rodiny i sociální začlenění, sociální podpůrná síť)

4.4 Rodinná identita

O tomto problému píše J. Koščo (1987) v souvislosti s psychologickou strukturou rodiny.

- Subjektivní aspekt rodinné celistvosti.
- Kognitivní a emocionální „my“ dané rodiny.
- Představuje zachování jistých hodnot, spojenectví při řešení problémů adaptace, vzájemné doplňování se v procesu uskutečňování rodinných rolí.
- Zahrnuje pocity i vědomí vzájemné blízkosti, sounáležitosti, projevy zájmu a vřelost.
- Úzce souvisí se soudržností rodiny

(Koščo in Sobotková, 2001, s. 41-43)

4.5 Výchova

„Proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji.... Z moderního hlediska je proto výchova především procesem záměrného a cílevědomého vytváření a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimuluje jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností.“

(Průcha, Walterová, Mareš, 1994)

4.6 Typy rodinné výchovy

a) **autoritativní, trestající** – rodiče prosazují svou autoritu, neakceptují potřeby dítěte z hlediska jeho samého, trestají často nevhodně.

- důsledky pro dítě: pocit křivdy, strachu, někdy agrese.

b) **nadměrně pečlivá výchova** – láska k dítěti, akceptace jeho potřeb, ale přehnaná starostlivost, neustálá kontrola, nedostatek domácích povinností.

- důsledky pro dítě: malá samostatnost, schopnost překonávat překážky, možný vznik frustrací.

c) **nadměrně shovívavá výchova** – láska k dítěti, akceptace jeho potřeb, ale nízké požadavky, slabá kontrola, mnoho volnosti, málo povinností.

- důsledky pro dítě: potíže při akceptování společenským norem a požadavků, potíže při překonávání překážek v dospělosti.

d) **zdravá demokratická výchova** – láska rodičů, akceptace potřeb, porozumění, respektování individuality i práv dítěte, přiměřené požadavky, důslednost.

- důsledky pro dítě: aktivita, samostatnost, tvořivost a odpovědnost.

4.7 Nástroje rodinné výchovy

Metody a prostředky, jak dobře v rodině vychovávat, jsou pestré. Z nich lze uvést např. některé nástroje rodinné výchovy:

- slovní působení – rozhovory, vysvětlování, přesvědčování.
- cílená cvičení - prohloubení, rozšíření intelektuálních, senzomotorických a sociálních dovedností v rodině.
- metody hodnocení – umět činnost dětí motivovat, povzbuzovat pochvalou. Trestům předcházet. Každý den s dítětem začínat radostí a končit smírem.
- denní režim dítěte zahrnuje aktivity - příprava na vyučování, práce v domácnosti, volnočasové aktivity, posezení v rodinném kruhu, rodinné výlety.
- osobní příklad a autorita rodičů, jejich postoje k lidem, k řešení problémů a konfliktů, jednotné působení obou rodičů.

- příznivé klima, formování interpersonálních vztahů a životního stylu.

(Pike, Selby, 1994)

5 RADY RODIČŮM

V této kapitole se zaměříme na rodiče – zde je důležité, aby se nebáli obrátit na odborníka. Myslím si, že se rodiče velmi těžce smiřují s tím, že jejich dítě je jiné než ostatní. Proto se podíváme na způsob získání pomoci a jakou podobu může mít. Dále rodičům poradíme, co můžou sami doma udělat, aby využili schopností svých dětí na maximum. Klíčem k úspěchu je spolupráce rodičů a učitelů.

5.1 Hledání pomoci

Učitel, lékaři, podpůrné organizace

Pokud máte obavy o své dítě, které ještě nenavštěvuje školu, tak se poraďte s dětským lékařem. Pokud už dítě do školy chodí, promluvte si nejdříve s třídním učitelem. Zvažte, zda je dítě umístěné ve správné třídě a škole.

Pokud již byla doma i ve škole zavedena opatření, avšak neměla žádný výsledek, tak se opět poraďte s dětským lékařem. On nebo škola vám možná navrhnou, abyste se svým dítětem navštívili školního psychologa (pokud na škole působí), pedagogicko – psychologickou poradnu, klinického psychologa nebo psychiatra pro děti a mládež. Pokud by potíže vycházely z nevyhovujícího domácího prostředí, tak je velmi pravděpodobné, že budete spolupracovat se sociálním oddělením.

Odborníci: testy, pohovory, lékařská vyšetření, terapie

Odborníci mohou od vašeho dítěte požadovat vypracování testu, který jim pomůže ohodnotit jeho rozumové schopnosti a schopnosti učení i to, co si dítě o sobě myslí a jak se cítí. Členové rodiny projdou pohovorem, aby bylo možné stanovit rodinnou anamnézu. Dítě bude tělesně vyšetřeno, protože některé poruchy mohou být způsobeny somatickým onemocněním. Způsobit je mohou např. předepsané či nepředepsané léky, otrava olovem, infekce, poranění hlavy nebo abnormální vylučování hormonů. Tím, že odborník udělá testy a pohovoří s lidmi, kteří život dítěte ovlivňují, bude schopen jasněji definovat problém a stanovit, odkud pramení. Pokud vaše dítě nějakou poruchou trpí, je důležité umět posoudit, zda stanovená léčba zabírá. Na startovní čáře měřítko pokroku budou testy a pohovory.

Diagnostika a léčba dětských poruch je velmi složitý proces. Dítě se může chovat špatně z nejrůznějších důvodů, a navíc může být postiženo více než jednou poruchou.

Léčba proto do značné míry probíhá metodou zkoušky a omylu. Neočekávejte žádná rychlá a jednoduchá řešení. Musíte mít na paměti, že vývoj vašeho dítěte i jeho životní situace se budou neustále proměňovat, takže mu léčebný program budete muset pravidelně upravovat.

5.2 Obecné zásady

Potřeba jasné představy vlastního světa

Dítě potřebuje cítit, že má ve svém životě určité osoby, které mu vždy budou nablízku; určité události se musí opakovat, určitá pravidla musí platit. Musí vědět, jaké je jeho místo ve vztahu k okolnímu světu. Potřebuje mapu svého osobního světa – takovou, která je čitelná a jejichž souřadnice se nemění.

Potřeba životního cíle

Dítě potřebuje mít určité vyhlídky, na nichž pracuje. Musí vědět, že před ním stojí konkrétní cíle, kterých má dosáhnout – tyto cíle jsou nejen v jeho zájmu, ale i v zájmu ostatních.

Potřeba cítit se součástí dění

Dítě potřebuje mít pocit sounáležitosti. Potřebuje být schopné vidět sebe jako část celku. Potřebuje pocítit, že má pro ostatní cenu, že je součástí sítě vztahů, která mu dává pocit vlastní identity. Potřebuje někam patřit.

Potřeba stimulace

Dítě potřebuje rozmanité podněty. Stimulace mu rovněž pomůže rozvinout řeč i schopnost abstraktního myšlení. Také mu může vybudovat vnitřní řídicí mechanismy. Velká nuda může vést k vážným problémům; jsou již známé případy, kdy se děti začaly sebezraňovat, nebo dokonce zabíjet ostatní ve snaze pocítit smysl vlastního bytí.

Potřeba cítit rodinné kořeny

Dítě potřebuje být spjato s matkou. Pouto se vytváří v raném dětství a vzniká tak pevný bod pro budoucí vývoj. S tímto základem se z dítěte může stát nezávislou osobností se svobodnou vůlí a schopností sebekontroly. Pokud takový závazek mezi dítětem matkou nebo jinou určující osobou nevznikne, může být později pro dítě obtížné vytvořit si podobný vztah k ostatním lidem, a může dokonce vyústit ve snahu ovládat, nebo naopak

nechat se ovládat jinými. Takové dítě se může stát velmi zahleděným do sebe nebo pociťovat nutkání k ničení.

Potřeba lásky

Cit pro lásku, pro bezvýhradné přijetí, vzniká během vytváření pouta s matkou; věříme také, že ho lze dosáhnout v trochu jiné podobě i s ostatními. Bezvýhradné přijetí není jeho jedinou nezbytnou součástí. Stejně tak důležité je pochopit, že láska znamená péči a snahu vyhovět všem již zmíněným potřebám.

5.3 Zásady pro praxi

Tyto zásady lze využít jak doma, tak i ve škole při práci s dětmi, u nichž se projevuje jakákoliv porucha chování :

- spolupracovat;
- předvídat problémy, které může dítě mít;
- opakovat pokyny;
- často dítě chválit;
- zaměřit se na odměňování dítěte;
- používat okamžité, časté a odpovídající postupy;
- předvést pravidla;
- rozdělit úkoly do menších celků, které dítě zvládne – zaměřit se na možný úspěch;
- poskytnout únikovou cestu, např. klidné místo;
- udržet přiměřenou hladinu stimulace – nabídnout řadu alternativních činností.

(Train, 2001)

6 NÁSTIN VÝVOJE PÉČE O DĚTI SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Zde pouze zahrnu vývoje týkající se dětí naší Základní školy praktické ve Vizovicích.

6.1 Nástin vývoje péče o děti s mentálním postižením

1871 – ERNESTINUM, první ústav pro slabomyslné (Karel Slavoj Amerling)

1896 – První třída pomocná při škole Sv. Jakuba (Staré město pražské); Francouzští psychologové Binet a Simon hledají způsob, jak hodnotit inteligenci dětí a propracovávají metodu měření inteligence

1909, 1911, 1913 – Sjezdy pro slabomyslné, František Čada (zakladatel vývojové psychologie), Karel Herolt (zakladatel dětské psychiatrie), Josef Zeman (dnešní speciální pedagog)

1918 – Ústav pro výzkum dítěte a dorůstající mládež (lékař, psycholog, pedagog); Spolek péče o slabomyslné

1924 – Časopis Úchylná mládež

1935 – Zemské ústředí péče o mládež v Čechách

1941 – Vývojová diagnostika (Gesello a Armatrúdová)

1945 – Sociodiagnostický ústav (doc. Josef Langmeier, prof. Zdeněk Matějček, prof. František Kábele)

1948 – **Speciální školství** – ŠMVZP (školství pro mládež vyžadující zvláštní péči)

{nižší počet žáků ve třídách, speciálně upravené počty žáků ve třídách, speciálně upravené učební plány a osnovy, speciální učebnice a pomůcky, vyučují speciální pedagogové};

Zákon o jednotné škole – povinná devítiletá docházka, pomocná škola se nazývá *školou zvláštní* a pro děti těžce slabomyslné se zřizují při zvláštních školách **pomocné třídy**

1953 – **ŠKOLSKÝ ZÁKON**

1960 – Zákon o soustavě výchovy a vzdělání

1989 – **Změny ve vzdělávání mentálně postižených.** Jedinec s mentálním postižením nemůže být integrován do třídy základní školy, každý jedinec i těžce mentálně postižený má nárok na vzdělání.

Speciální školství pro mentálně postižené :

- zvláštní školy,
- pomocné školy,
- přípravný stupeň pomocné školy,
- praktické školy,
- „rehabilitační“ třídy pro těžce mentálně postižené.

1992 – Významnou pomoc rodinám s dětmi s mentálním postižením poskytují *speciálně pedagogická centra* pro mentálně postižené, která zároveň pomáhají s integrací.

od r. 1992 a dále – Integrace jedinců s mentálním postižením se může uskutečnit formou experimentu, který je schvalován a vždy individuálně posouzen MŠMT. Úspěšně probíhá i integrace na experimentech u dětí s Downovým syndromem.

6.2 Nástin vývoje péče o děti s poruchou učení a chování

1896 – Pringle Morgan (Vrozená slovní slepota); Poprvé popsán případ dyslektického dítěte.

1904 – A. Heverech (O jednotlivé neschopnosti naučit se číst při znamenité paměti); Poprvé zmínka o dyslexii u nás.

1945 – Sociodiagnostický ústav; Významný podíl Langmeier, Matějček

50. léta – Havlíčkův Brod (Psychiatrická léčebna); Poruchy učení (Langmeier, Kučera)

1962 – 1. třída pro dyslektiky při nemocnici Brno; Dr. Vrzal

1964 – I. třídy pro děti s lehkou mozkovou dysfunkcí a vyrovnávací třídy; Psychiatrická léčebna (Dolní Počernice); Šturma, Žlab, Jirásek

1966 – Prvních sedm dyslektických tříd v Praze – fungují dodnes.

1972 – Věstník MŠ „Zakládání specializovaných tříd pro děti s poruchou učení“

1984 – Pokyn MŠ – další doporučení pro práci s dyslektiky

1989 – PRŮLOM DO INTEGRACE

1992 – MŠMT ČR „Metodický pokyn k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách“.

1993 – Vykazování dětí se specifickými poruchami učení a možnost zvýšeného normativu;
Povinnost vypracování individuálně vzdělávacích plánů k integraci

2001 – V současné době se diagnostika péče o děti se specifickými poruchami učení a chování řídí dle Metodického pokynu MŠMT k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování.

(Švingalová, Tomická, Pešatová, 2003)

7 AKTUÁLNÍ TRENDY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Od 80. a zejména 90. let 20. století se ve speciální pedagogice stále více začíná zdůrazňovat význam osobnosti každého člověka s postižením. Souvisí to se základní změnou v přístupu k jedincům s postižením, která vyúsťuje v novou koncepci tzv. speciálních potřeb, služeb a podpor oproti dříve uplatňované koncepci neschopností.

Lidem s postižením jsou přiznána práva na plnohodnotný a důstojný život ve společnosti, do níž se narodili a jejíž povinností je vytvořit takový systém speciálních služeb a podpor, aby byly speciální potřeby těchto osob po celý jejich život adekvátně naplňovány. Práva jedinců s postižením, jsou zakotvena v mnoha mezinárodních dokumentech, deklaracích a legislativě jednotlivých zemí.

Hlavním východiskem je přiznání jedincům zdravotně postiženým a sociálně narušeným práva na vzdělání v rámci běžných výchovně vzdělávacích institucí, tj. v rámci běžného sociálního prostředí.

Integrace

Jedná se o poměrně široký pojem, v němž se uplatňuje řada aspektů filosoficko – etických, ekonomických, legislativních, zdravotních, sociálních, právních, psychologických, pedagogických,...

Obecně znamená pojem integrace plné začlenění jedince s postižením do společnosti, do přirozeného sociálního prostředí, v co nejvyšší možné míře.

Jesenský (1995) charakterizuje integraci jako „soužití postiženého a nepostiženého při přijatelné míře konfliktnosti“.

Pedagogická (školní) integrace

Integrace, která se váže na výchovně vzdělávací instituci – školu. Jedná se o vytvoření takových podmínek, které umožňují začlenění jedince s postižením do stávajícího běžného školského systému.

Integraci ve smyslu pedagogické integrace, charakterizuje Stejskal (1997) nikoli jako pouhé seskupování dětí a včleňování postižených mezi nepostižené. Při integraci jde o zážitek, vytváření celku vyšší kvality, tj. každé dítě je součástí nezbytnou pro funkci celku,

je nepostradatelné (pokud tu není, chybí mi). Jedno dítě je tu pro druhé. Z tohoto vymezení plyne i význam integrace pro oblast sociální.

V posledních letech se poukazuje na velký význam pedagogické integrace. Na druhou stranu ji nelze přeceňovat.

Při integraci dětí zdravotně postižených do běžných tříd je povinnost školy z hlediska nároků na uplatnění normativu na toto dítě vypracovat individuální vzdělávací program neboli plán. Podkladem pro vypracování individuálního vzdělávacího programu je tzv. integrační zpráva, kterou na základě diagnostiky vydává odborné pracoviště (nejčastěji pedagogicko psychologické poradny nebo speciálně pedagogické centra). Odborný posudek musí mj. obsahovat, zda je zdravotní postižení žáka takového druhu a stupně, že by jej opravňovalo k zařazení do speciální školy.

Individuální vzdělávací program je závazný pracovní materiál, který má charakter smlouvy mezi všemi zúčastněnými, a v němž je akcentován především zájem dítěte. Vyžaduje vzájemnou spolupráci všech zainteresovaných: ředitele školy, učitele, pracovníka provádějícího diagnostiku a reedukaci, rodičů i žáka.

Míra integrace u těžšího a těžkého zdravotního postižení má tři formy neboli stupně (Speciální pedagogika – Terminologický a výkladový slovník, 1995)

- Místní: děti s postižením se vzdělávají ve stejné budově jako děti nepostižené, ale v prostorách pro ně vyhrazených (př. speciální třída při základní škole). Kontakty mezi oběma skupinami jsou omezené.
- Sociální: výchova a vzdělávání se uskutečňuje v odlišných prostorách, ale dochází k poměrně bohatému pravidelnému kontaktu dětí s postižením a dětí nepostižených, hlavně v mimoškolních aktivitách.
- Funkční: děti postižené a nepostižené navštěvují společnou školu (třídu) a jsou zařazované do skupin s nepostiženými dětmi, přičemž v zásadě stejné jsou učební osnovy a vzdělávací standardy.

Normalizace

Podle Švancarové (1998) normalizace, v kontextu našeho sociálního a historického vývoje poněkud zavádějící pojem, má vyjádřit skutečnost, že lidé s mentálním postižením mají, pokud je to možné, žít normálním životem tak, jako jejich ostatní spoluobčané. Znamená to nežít v kolektivním zařízení, ale:

- žít v rodině, kde jsou uspokojovány jejich přirozené potřeby,
- mít možnost navštěvovat školu nebo školské zařízení, které dětem a mládeži umožní maximální možný rozvoj jejich schopností,
- zabývat se zájmovou, kulturní a sportovní činností,
- připravovat se na určité profesní uplatnění,
- v dospělosti mít odpovídající zaměstnání.

Humanizace

Z hlediska trendů o jedince s postižením jde o snahu zkvalitňovat podmínky života jedincům s postižením ve všech oblastech a pomocí různých forem

Humanizace společnosti se projevuje nejen ve verbálně vyjadřovaných postojích k postiženým lidem, ale zejména v jednání a zacházení s nimi a ve vytváření adekvátních podmínek pro jejich život.

Humánní přístup zahrnuje etický aspekt. Ten by se měl uplatňovat i v označení lidí s postižením. Nejčastěji je používán pojem „osoba“ (člověk, dítě, dospělý,...) s postižením.

Speciální pedagogika hovoří v tomto smyslu o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je potřeba poskytnout adekvátní speciální služby a podpory.

8 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSKÉ PÉČE O JEDINCE SE ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍM

V naší republice se nejčastěji setkáváme v oblasti poradenské péče, která zahrnuje také diagnostickou činnost, s následujícími institucemi:

- Střediska rané péče pro jednotlivá postižení (pro věk 0-3 roky) – provádí depistáž dětí, diagnostiku, nápravu, rehabilitaci, poradenství.
- Speciálně pedagogická centra pro jednotlivá postižení (od 3 let po dokončení povinné školní docházky) – provádí diagnostiku, nápravu, rehabilitaci, odbornou zprávu při integraci jedinců.
- Pedagogicko psychologické poradny (od 3 let po dokončení povinné školní docházky) – diagnostika a poradenství žáků s výukovými a výchovnými problémy.
- Dys-centry – pro děti se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie,..) a děti s ADD, ADHD. Provádějí diagnostiku, nápravu a poradenství.
- Střediska výchovné péče – diagnostika, náprava, poradenství pro jedince s poruchami chování a jejich rodinné příslušníky.

8.1 Členění speciálních škol a zařízení

Předškolní věk (3-6-7 let):

- mateřská škola,
- speciální třídy pro mentálně postižené při mateřské škole,
- speciální mateřská škola,
- stacionáře (zdravotnická zařízení)
- ústavy sociální péče(MPSV) – s denním pobytem, s týdenním pobytem, s trvalou péčí.

Školní věk (6-7-15, event. 19 let):

- speciální třídy (zvláštní, pomocné školy) při základní škole,
- zvláštní škola (nyní ZŠ praktická), která je členěna na {devítiletá povinná školní docházka}: nižší stupeň (1.-3. ročník); střední stupeň (4.-6: ročník);

vyšší stupeň (7.-9. ročník). Třídy pomocné školy při zvláštní škole, třídy zvláštní školy pro děti s autismem,

- pomocné školy (nyní speciální) {desetiletá povinná školní docházka} je dále členěna:

nižší stupeň (3 roky); střední stupeň (3 roky); vyšší stupeň (2 roky); pracovní stupeň (2 roky). Přípravný stupeň pomocné školy trvá 1-3 roky a nezapočítává se do povinné školní docházky,

- ústavy sociální péče pro mentálně postižené: s denním pobytem, s týdenním pobytem, s trvalou péčí.

Adolescence (15-17, 21 let):

- odborné učiliště (dvou až tříleté pro úspěšné absolventy 9. ročníků zvláštních škol),
- praktická škola:
 - tříletá (přednostně pro absolventy zvláštních škol, výjimečně pro žáky, kteří neúspěšně dokončili 9. ročník ZŠ),
 - dvouletá, jednoletá.

Do dvouleté a jednoleté praktické školy se přijímají žáci, kteří splnili povinnou školní docházku na zvláštní nebo pomocné škole.

- praktická profesní příprava (jednoletá) – pro absolventy pomocných škol,
- záuční a zácvikové kurzy,
- ústavy sociální péče.

Dospělí (nad 21 let)

- večerní škola,
- kurzy k doplnění vzdělání (poskytované zvláštními nebo pomocnými školami),
- ústavy sociální péče,
- chráněné dílny,
- chráněné bydlení.

(Švingalová, Tomická, Pešatová, 2003)

9 PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

Pedagogická diagnostika je dlouhodobý, spirálovitě probíhající proces, který musí brát v úvahu všechny systémy, jež ovlivňují vývoj dítěte. Na základě stanovené diagnózy volíme optimální postupy, měníme podmínky a vlivem těchto změn dochází ke změnám ve vývoji dítěte, které se dostává na vyšší úroveň. Probíhající změny jsou i nadále v průběhu diagnostického procesu posuzovány a vyhodnocovány. Jsou buď potvrzením správně nastoupené cesty nebo signálem k provedení změn.

9.1 Komplexní přístup k pedagogické diagnostice

Při hlubších úvahách o dítěti je nezbytně nutné uvědomění si systémů a subsystémů. Umožňuje nám vnímat dítě v rovině biologické, psychické a sociální. Působení rodiny, školy i společnosti se promítá do vývoje dítěte a má na něj vliv ve smyslu pozitivním i negativním.

Systémy ovlivňující vývoj dítěte:

- Rodina – rodiče, sourozenci, prarodiče, další příbuzní, styly rodinné výchovy.
- Škola – klima školy, vedení školy, vztah mezi vedením školy a učiteli, vztahy mezi učiteli, vztahy učitelé-žáci, učební plány, učební osnovy, učebnice a pomůcky.
- Společnost – sdělovací prostředky, zájmové organizace, školská politika, vrstevníci.

Oblasti diagnostiky při posuzování dítěte

- zdravotní obtíže v minulosti X současný zdravotní stav,
- motivace, rozumové schopnosti, temperament, úroveň koncentrace, vnímání sebe samého, prožitky a zkušenosti, paměť, řeč, zájmy, sebepojetí, sebehodnocení,
- vrozené a zděděné vlastnosti,
- zraková percepce, sluchová percepce, pravolevá a prostorová orientace, kinesteické vnímání, hmat, jemná a hrubá motorika, grafomotorika.

9.2 Kdo a kde provádí diagnostiku

Diagnostika není předmětem pouze pedagogiky, psychologie nebo lékařských věd. Provádí ji každý, kdo se zamýšlí nad dítětem, každý na úrovni dané svými vědomostmi a specializací.

Diagnostika ve vztahu ke školskému systému je prováděna v těchto institucích:

- rodina;
- škola a třída;
- pedagogicko psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum;
- zdravotnické instituce;
- zájmové organizace.

Profesní zastoupení:

- rodiče s různou úrovní vědomostí, možností, zájmu;
- pedagog, speciální pedagog;
- psycholog;
- sociální pracovníce;
- lékaři;
- vedoucí zájmových oddílů.

Diagnostický proces z hlediska času:

- krátkodobý;
- dlouhodobý.

(Zelinková, 2001)

10 SPOLUPRÁCE S MÍSTNÍMI ORGANIZACEMI

Základní škola praktická ve Vizovicích spolupracuje s více institucemi nejen z města Vizovic. Hodně se dbá na to, aby děti po skončení vyučování využívaly vhodným způsobem volný čas. Dbá se na aktivní využívání volného času, které má zamezit bezpředmětnému toulání se městem.

10.1 Odborná spolupráce ve Vizovicích

- **Policie ČR** – preventivní přednášky (drogová problematika, kriminalita,...);
- **MěÚ Vizovice** – sociální odbor, spolupráce při jakémkoliv závažnějším problému v rodině nebo při problémech se žákem ;
- **Nízkoprahové zařízení Vítek:**

Poslání:

- usilovat o pozitivní změnu v životním stylu neorganizovaných dětí a mládeže ve Vizovicích,
- nabízet aktivity vedoucí k sociálnímu začlenění,
- poskytovat informace, základní sociální poradenství a podporu,
- předcházet vzniku sociálně-patologických jevů u vizovických dětí a mládeže.

Zařízení je otevřené dětem a mládeži ve věku 8 – 26 let. Je možné využít zařízení klubu – kulečnick, stolní fotbal, stolní tenis, PC, knihovna, hry, keramická dílna.

Jednu sobotu v měsíci vyráží na výlety (turnaje, bivakování, cyklistika), nepravidelně se konají páteční klubové večery s promítáním filmů a poslechem hudby.

Základním principem práce je nízkoprahovost – umožnění anonymního kontaktu, bezplatnost, možnost přijít a odejít podle vlastní vůle, svoboda rozhodování o využití nabízených služeb.

Svoji cestu do VITKU si za dobu jeho trvání už našlo víc než 200 vizovických dětí a mládeže. Pracovníci zařízení nabízejí podporu a pomoc těm, kteří se ocitli v obtížné sociální situaci, nebo jsou ohroženi jejím vznikem. Někdy se jedná se o děti a mládež, které vedou rizikový způsob života a nacházejí se v nestandardní rodinné situaci. Poskytováním sociálních služeb se ve VITKU snaží minimalizovat možná rizika související se způsobem života těchto dětí. Neformálními cestami se učí lépe se zorientovat ve svém sociálním prostředí, upevňovat zdravé vztahy s vrstevníky a v rodinách, smysluplně trávit volný čas. Ve VITKU mohou dostat základní poradenství i otevřený dialog v oblastech mezilidských vztahů, experimentování s návykovými látkami, sexuálního života a životního stylu. Formou užitečného trávení volného času – sportem, společenskou hrou, outdoorovými aktivitami, rozhovory – podporujeme v dětech a mládeži pozitivní postoje a zdravou seberealizaci.

Již téměř rok působí v rámci Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež také terénní sociální pracovník – streetworker. Ten působí přímo v lokalitách, kde se mládež neformálně schází. Nabízí jim alternativní způsoby trávení volného času, ale také sociální pomoc, rozhovory, poradenství a situační intervenci.

Několikaleté působení zařízení ve Vizovicích mezi skupinou dětí a mládeže, kteří se neúčastní žádných organizovaných zájmových aktivit, přispívá ke snižování rizika vzniku sociálně patologických jevů mezi mládeží.

(www.Vizovice.eu/vitek)

10.2 Trávení volného času ve Vizovicích

- **Dům dětí a mládeže Zvonek**

DDM Zvonek Vizovice má dlouholetou historii působení. Momentálně se nachází na ulici Slušovské, kde nabízí dětem mnoho zájmových kroužků. K dispozici mají vybavenou budovu, kde se nachází pec na keramiku, vybavené prostory na výtvarné kroužky, prostory pro kroužky hudební (hra na kytaru, hra na flétnu, hra na klávesy), nově vybavenou kuchyň (kroužek vaření, besedy, tábory, víkendové akce,...), tělocvičnu (floorbal, gymnastika, míčové hry, aerobik,...), zahradu. Jsou zde organizovány jednodenní, víkendové akce i tábory. Neuvedla jsem všechny

kroužky, které jsou nabízeny. Myslím si, že je zde pro děti místní, ale i přespolní velký výběr.

- **Základní umělecká škola**

Zde probíhá výuka hry na hudební nástroje pod odborným vedením (hra na klavír, hra na housle, hra na flétnu, hudební nauka, sborový zpěv,...).

- **Orientační běhy**

Děti mají možnost zdokonalovat svoji orientaci v terénu, zrychlovat se a podívat se na zajímavá místa. Tato organizace pořádá pro děti soutěže i soustředění.

- **SK Vizovice**

Sdružuje dospělé hráče, ale i žáky. Děti mívají pravidelné tréninky, jezdí na soustředění a na zápasy. Město má vlastní prostory pro fotbal. Kvalitní využití volného času pro kluky.

- Jiné organizace, místa k trávení volného času: Skaut, Orli, potápěči, Dobrovolní hasiči, Bike areál,...

10.3 Odborná spolupráce mimo Vizovice

- **dětský psycholog, dětský psychiatr**
- **Pedagogicko psychologická poradna:**

Charakteristika činnosti

Pedagogicko-psychologická poradna poskytuje poradenství a preventivní služby dětem a žákům ve školách, v předškolních a školských zařízeních zpravidla ve věku od 3 let do ukončení vzdělávání na střední škole.

Náplní naší činnosti je:

- participace na vzdělávacím procesu dětí a žáků zvláště v těch případech, kdy vzdělávací proces je nějakým způsobem znesnadněn,
- přímá práce s dětmi, žáky a jejich rodiči formou individuální či skupinové práce,
- doporučení nebo úprava volby vzdělávací cesty,

- ovlivňování procesu přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace, jako např. volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.,
- realizace činnosti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže,
- participace na kariérovém poradenství a napomáhání při rozvoji pedagogicko-psychologických kompetencí učitelů.

Pedagogicko-psychologické služby

Předškolní věk

Diagnostika

- posouzení školní zralosti, posouzení schopností potřebných k nácviku čtení a psaní u dětí s rizikem poruch učení, vyšetření laterality, poskytování odborné pomoci při řešení výchovných problémů dítěte, poradenský servis pro rodiče a pedagogické pracovníky (poskytnutí odborné pomoci při aktuálních osobních, rodinných, školních a dalších problémech dítěte).

Reedukace

- program „Hurá do školy“ – nabídka aktivit formou skupinové práce s dětmi za přítomnosti jejich rodičů (jednotlivé aktivity potřebné pro nácvik čtení a psaní). Vhodné pro děti s odloženou školní docházkou.
- program k odstranění grafomotorických obtíží – nácvik správného úchopu pera a celkového uvolnění ruky formou skupinové či individuální péče,
- individuální vedení dětí s rizikem poruch učení,
- KUPOZ – program pro rozvoj pozornosti pro děti s ADHD.

Mladší školní věk

Diagnostika

- diagnostická činnost (intelektové předpoklady, osobnostní charakteristiky), diagnostika specifických poruch učení, diagnostika problémového kolektivu, poskytování odborné pomoci při řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáka.

Reedukace

- individuální vedení žáků s poruchami učení, program k odstranění grafomotorických obtíží, relaxační techniky pro úzkostlivé a nejisté děti, adaptační programy pro 1. ročníky ZŠ,

Poradenství

- poradenský servis pro rodiče a pedagogické pracovníky (poskytnutí odborné pomoci při aktuálních osobních, rodinných, školních a dalších problémech žáka), rodinná psychoterapie (terapeutická práce s rodinami problémových dětí a mládeže).

Starší školní věk

Diagnostika

- diagnostická činnost (intelektové předpoklady, osobnostní charakteristiky), diagnostika specifických poruch učení, diagnostika problémového kolektivu, poskytování odborné pomoci při řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáka.

Reedukace

- pohybové techniky pro děti s diagnózou ADHD, adaptační programy pro 6. ročníky ZŠ a 1. ročníky víceletých gymnázií, učební styly pro žáky 2. stupně ZŠ, program zaměřený na rozvoj osobnosti ("Jak si porozumět").

Poradenství

- poradenský servis pro rodiče a pedagogické pracovníky (poskytnutí odborné pomoci při aktuálních osobních, rodinných, školních a dalších problémech dítěte nebo žáka), rodinná psychoterapie (terapeutická práce s rodinami problémových dětí a mládeže), poradenství při rozhodování o dalším studiu na SŠ, SOU, OU, U a VŠ. (www.ppp.cz)

- **Speciálně pedagogické centrum:**

- podpora rodiny v tíživé životní situaci, rady rodičům jak rozvíjet schopnosti dítěte, rady při volbě a vyhledávání vhodného školského zařízení, pomoc při začleňování dítěte do běžného typu školy, doporučení osobní a pedagogické asistence, nabídka spolupráce s rodiči - program PORTAGE, bazální stimulace atd. (www.spc.cz) (katalog soc.služeb Zlín.kraje)

11 DÍTĚ V NESNÁZÍCH

V této kapitole bych chtěla rozebrat aktuální problémy dětí navštěvující nejen naše zařízení. Jde hlavně o popsání nejběžnějších, avšak často výrazně znepríjemňujících potíží, se kterými se u malých a dospívajících dětí můžeme setkat.

11.1 Odmítání školy

Často se klade důraz na rozlišování mezi záškoláctvím a školní fobií (odmítání školy). Ti co školu odmítají, by třeba do školy rádi chodili, ale často jim v tom něco brání. Záškoláctví je obecně chápáno jako jedna varianta agování, často spojeného s delikvencí a rozvratným způsobem chování, zatímco odmítání školy je většinou vnímáno jako druh neurózy charakterizované úzkostí a obavami.

Při rozlišení těch, kdo školu odmítají, od záškoláků uvedl Berg a kol. (1969), že na rozdíl od záškoláků děti odmítající školu mívají společné rysy:

- závažné potíže při navštěvování školy, končící často dlouhodobou absencí;
- vážná emoční rozlada. Může zahrnovat následující příznaky: nadměrnou bázlivost, výbuchy vzteku, nevolnost nebo stěžování si na nemoc, když má jít do školy;
- během vyučování zůstane dítě doma s vědomím rodičů;
- nepřítomnost závažných asociálních poruch – např. delikventní chování, disociální jednání a sexuální aktivita.

Naproti tomu záškoláci navštěvují školu spíše sporadicky. Většinou nemají strach či úzkost z chození do školy a ani si obvykle nestěžují na fyzické obtíže. Záškoláci dokáží dlouho svou absenci před rodiči tajit. Ve srovnávací studii záškoláků a dětí odmítajících školu (Galloway, 1983) sdělení rodičů ukázala, že záškoláci byli více ovlivněni vrstevníky a delší dobu lhali, kradli a toulali se v době vyučování.

Škola a její úloha při intervenci

Úloha učitelů je velmi důležitá jak pro odhalení potíží hned v zárodku, tak při vytváření podpůrného a nápomocného školního prostředí. Počátečními známkami odmítání školní docházky bývají občasné absence, nadměrná úzkostlivost a časté stížnosti na tělesné obtíže. Protože existuje všeobecná shoda v tom, že rychlý návrat do školy zvyšuje pravděpodobnost úspěšné neintegrace, je nezbytné, aby učitelé rychle reagovali na

potencionální přítomné nebo budoucí případy odmítání docházky, aby rychle vyhledali pomoc dalších odborníků hned na začátku potíží, pokud situaci sami nezvládnou. Zkušení učitelé a pedagogicko-sociální pracovníci, kteří se v problematice vyznají a znají vhodné intervenční metody, však mohou sami včas diagnostikovat problém a terapeuticky pracovat dříve, než do případu vstoupí další instituce. (Blagg, Yule, 1984)

Učitelé mohou významně ovlivnit atmosféru školního prostředí. Může to zahrnovat krátkodobé úpravy školního rozvrhu dítěte, které z velké části zabrání vzniku situací, v nichž se dítě bojí být samo.

Blagg (1987) nastiňuje témata, která souvisí s úspěšným návratem do školy:

- Otázky týkající se studia. Potřebuje dítě pomoci, aby dohnalo látku, kterou zameškalo? Bude nutné individuální vedení speciálním pedagogem? Má dítě potíže s učením, které bude třeba řešit?
- Otázky týkající se vrstevníků. Je potřeba udělat něco pro to, aby nedocházelo k viktimizaci dítěte formou šikanování či posměchu? Je třeba zajistit, aby se dítě vyhnulo obávaným situacím v době přestávek a oběda? Jsou si učitelé vědomi toho, že dítěti může pomoci menší pozornost třídy?
- Otázky týkající se učitelů. Má dítě strach z některého učitele či učitelů? Je vhodná změna třídy nebo je možné problém vyřešit jinými prostředky?

(Elliot, Place, 2002)

11.2 Vyrušování ve škole a ve třídě

Historické zmínky o nevhodném chování ve škole (Pearson 1983) vypovídají o tom, že se nejedná o nic nového. Nicméně v celém světě vzrůstá obava z častějšího výskytu špatného chování ve škole.

Obecně se uznává, že u většiny dětí se může jejich chování ve třídě značně měnit v závislosti na tom, kdo právě ve třídě učí. Zkušený učitel může být často schopen vytvořit pracovní atmosféru a zajistit klid ve třídě navzdory skutečnosti, že mnoho dětí ve třídě má tendenci vyrušovat. Naproti tomu ve třídě u méně zkušeného učitele si děti, které jsou jindy pozorné a hodné, dovolí vyrušovat.

Intervence na úrovni interakce učitel-žák

Je známou pravdou, že ať je dítě jakkoli problematické, jeho chování závisí do značné míry na působení učitele.

Původní práce Kounina (1970) ve Spojených státech svědčila pro to, že učitelé kteří byli považováni za vynikající ve zvládnání situací ve třídě, se nelišili od méně úspěšných kolegů ve své reakci na závažné přestupky proti kázní, ale spíše ve schopnosti zabránit k docházení těchto obtíží. Kouninova práce poukazovala na význam ostražitosti učitele, na potřebu účinně se vypořádat s mnoha požadavky, které jsou kladeny na pozornost učitele ve třídě, dovednost udržet pozornost.

Práce Robertsona (1990) v Británii byla postavena na amerických studiích. Zdůraznila povahu autority učitele a to, jak se autorita projevuje prostřednictvím celé řady těžce postřehnutelných verbálních a neverbálních signálů. Od prvního setkání učitele a žáka slouží komunikace ke zvýšení nebo snížení pravděpodobnosti střetu s učitelskou autoritou.

Klíčové verbální, neverbální typy chování, které zvyšují či snižují autoritu učitele:

- oční kontakt;
- kontakt z očí do očí;
- četnost řeči;
- hlasitost a celkové ladění řeči;
- rytmus, plynulost a intonace přednesu;
- výška hlasu;
- postoj těla a gestikulace;
- využití území.

(Elliot, Place, 2002)

11.3 Šikana

Chování jedince nebo jedinců se záměrem ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, popř. skupinu žáků. Cílené a opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu s následky především na psychickém zdraví. Dělení znaků:

- verbální přímé a nepřímé,
- fyzické přímé a nepřímé,
- aktivní a pasivní.

Prevence šikanování

Je nutné se s podstatou, formami a nebezpečnými důsledky šikany jako antisociálního chování jedinců i skupin žáků seznámili všichni žáci, učitelé, vychovatelé, výchovní poradci, ředitelé škol a školní inspektoři. Žáci i pedagogové by měli vědět, že tyto formy chování nejsou neškodnou legrací a zábavou. Měli by být seznámeni s negativními důsledky šikany jak pro oběti, tak pro pachatele.

Každý pedagogický pracovník vede důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka.

Metody řešení šikanování

Při vyšetřování šikany dodržují pedagogové strategii prováděnou v těchto pěti krocích:

- rozhovor s těmi, kdo na šikanování upozornili a s oběťmi.
- nalezení vhodných svědků.
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
- zajištění ochrany obětem.
- rozhovor s agresorem.

Při skupinovém násilí vůči oběti je nutný následující postup:

- překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti.
- domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.

- pokračující pomoc a podpora oběti.
- nahlášení policii, vlastní vyšetřování.

Výchovná opatření

Běžná výchovná opatření:

Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele; snížení známky z chování; převedení do jiné třídy; doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež

Mimořádné případy:

Doporučení rodičů, na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu. Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavě.

Velmi důležitá je i spolupráce s rodiči oběti, s rodiči agresora, se specializovanými institucemi.

(Altman, 2007; Říčan, 1995; Kolář, 2001)

11.4 Prevence alkoholu, drog a tabáku

Rizikové faktory:

Kulturní a společenské

- zákony podporující užívání,
- sociální standardy podporující užívání,
- dostupnost,
- neobvykle špatné ekonomické podmínky.

Mezilidské

- užívání drog rodiči nebo v rodině,
- kladný postoj k užívání v nejužší nebo celé rodině,
- špatné nebo narušené rodinné prostředí,
- hádky v rodině a rozvod,
- zamítnutí kamarády,
- styky s přáteli, kteří užívají drogy.

Psychosociální

- rané a přetrvávající problémové chování,
- nezdary ve škole,
- na štíru se školou,
- odbojnost,
- kladný postoj k užívání drog,
- začátek užívání v nízkém věku.

Biogenetické

- na náchylnost k drogám mají vliv genetické faktory,
- psychofyzilogická náchylnost na účinky drog.

11.4.1 Přístup k prevenci*Strategie zacílené na jednotlivce*

- Zastrášovací taktiky: cílem je odradit cílovou skupinu od určitého druhu chování pomocí strachu.
- Vysvětlování, co znamená rozumné užívání: tento přístup neodpovídá všeobecně akceptovanému názoru, že drogy jsou nepřijatelné v jakékoli formě.
- Afektivní a interpersonální přístup: tyto programy se zabývají zlepšováním sebehodnocení, rozhodnosti, komunikačních dovedností a vyjasněním hodnot.

- Nabídka alternativních aktivit: programy tohoto typu se zaměřují na pěstování osobního růstu a podporu boje proti jedné z hlavních příčin užívání drog – nudě.
- Informativní přístup: předpokládá, že se drogy užívají, protože lidé nebyli dostatečně informováni o škodlivých účincích. Sdělování informací se může stát významnou součástí širšího přístupu, pocházejí – li informace ze zdroje považovaného cílovou skupinou za spolehlivý a vypustí – li z nich prvek „zастраšování“.
- „Tohle by se mohlo stát i mně!“: tyto programy vycházejí z myšlenky, že mladí jsou si nebezpečí drog vědomi, ale předpokládají, že se jim to nestane. Programy se teda vytvářejí tak, aby se mladým sdělilo, že se to může stát i jim. Obsahují i prvek „zастраšování“ a dokáží být úspěšné, pokud je jejich sdělení vědecky podloženo.
- Učení vypořádat se s emocemi: východiskem tohoto přístupu je, že se drogy užívají jako reakce na citové problémy. Zabývá se zvyšováním odolnosti vůči stresu a rozpoznáváním ohrožených skupin, aby se jim včas dala nabídnout pomoc.
- Zvyšování sociálních dovedností: programy se zaměřují na prosazování rozhodnosti, zlepšování komunikačních dovedností, posilování asertivity a dodávání odvahy odolat sociálnímu tlaku.
- Rozpoznání asociálního chování již v raném věku: základní myšlenkou je, že ranými indikátory pozdějších behaviorálních problémů mohou být např. agrese vzdor, netrpělivost i stydlivost.

11.4.2 Výsledky preventivních programů

Emoční sebejistota:

- větší schopnost rozpoznat a pojmenovat vlastní emoce,
- větší schopnost pochopit příčinu pocitů,
- rozpoznání rozdílů mezi pocity a jednáním.

Regulování emocí:

- zvýšená tolerance frustrace a lepší usměrňování hněvu,
- méně verbálního ponižování, hádání se a rušení ve škole,

- větší schopnost vyjádřit hněv vhodným způsobem a bez hádek a boje,
- nižší počet podmíněně či skutečně vyloučených ze školní docházky,
- méně agresivních či sebe-destructivních chování,
- pozitivnější mínění o sobě, rodině a škole,
- větší schopnost umět se vypořádat se stresem,
- méně osamělosti a strachu ze společnosti.

Produktivní využití emocí:

- větší pocit odpovědnosti,
- větší schopnost dávat pozor a soustředit se na to, co je třeba udělat,
- méně impulsivity, více sebeovládání,
- lepší známky ve škole.

Empatie, interpretování emocí:

- větší schopnost pochopit názor někoho jiného,
- více empatie a citlivost k pocitům jiných lidí,
- větší schopnost naslouchat ostatním.

Zvládání vztahů:

- větší schopnost analyzovat a chápat vztahy,
- větší schopnost řešit konflikty a urovnávat názorové spory,
- větší schopnost řešit problémy ve vztazích,
- vyšší asertivita, obratnost při komunikaci,
- žádanost u vrstevníků,
- starostlivější a ohleduplnější, společenštější chování ve skupinách,
- vyšší vůle dělit se, spolupracovat, pomáhat.

(Příručka prevence, 1998)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

12 VÝZKUMNÁ ČÁST

12.1 Téma výzkumu: Základní škola praktická

12.1.1 Cíl výzkumu:

Téma výzkumu jsem záměrně zvolila tímto způsobem, protože v Základní škole praktické pracuji 2 roky. Velmi mě práce v tomto zařízení ovlivnila. V průběhu těchto 2 let jsem se snažila zjistit, co je problémem v tomto zařízení, abych se poté pokusila na tento problém udělat výzkum. Výzkum by se dal udělat i na jiná témata než jsem si zvolila já. Můj výzkum se zabývá aktuálním problémem, který řeší všechny Základní školy praktické. Na Ministerstvu školství se delší dobu projednává varianta, že by se Základní školy praktické úplně zrušily a děti z těchto škol by byly integrované do Základních škol. Každé toto dítě by mělo svého asistenta. Výzkumem bych proto chtěla zjistit, jaký je názor na integraci žáků Základních škol praktických do Základních škol a jaký význam má ZŠ praktická ve školském vzdělávacím systému České republiky?

12.1.2 Výzkumný problém:

Jaký je názor na integraci žáků ze Základní školy praktické do Základní školy?

Jaký význam má Základní škola praktická ve školském vzdělávacím systému České republiky?

12.1.3 Druh výzkumu:

Pro mou práci jsem zvolila kvalitativní výzkumnou strategii, která je zaměřená na některé aspekty pedagogické problematiky v Základní škole praktické ve Vizovicích. Nejde mi o kvantifikaci jevu, ale o jeho rozkrytí.

12.1.4 Proměnná:

Integrace žáků: jsou přístupy a způsoby zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol. (Průcha, Walterová, Mareš, 1995).

Integrace tedy znamená vyučovat všechny žáky v jejich spádových školách, v běžných třídách odpovídajících jejich věku a poskytovat jim a učitelům adekvátní podporu.

Může být úspěšná za předpokladu, že vezmeme to nejlepší ze speciálního a běžného školství a zkombinujeme to do jednotného systému vzdělávání. Podstatou integrace je společný život a společné učení handicapovaných a běžné populace.

Základní škola praktická: Název „základní škola praktická“ vyplynul z reálné charakteristiky škol, jejichž prostředí vytváří areál cvičných bytů, cvičných kuchyní, dřevodílen, kovodílen a keramických dílen, výtvarných ateliérů, místností pro šití a dalších techniky práce s textilem, zahrad, pozemků, skleníků a dalších odborných pracoven, kde probíhá většina výuky ryze praktického obsahu a zaměření. Do základní školy praktické se formálně nepřeklápí bývalé zvláštní školy, ale je vytvářen nový typ základní školy pro žáky, s takovým rozsahem speciálních vzdělávacích potřeb, pro který by nemohli být úspěšně vzděláváni v běžných základních školách, nedisponujících ve velké většině rozsáhlým systémem výše uvedených zařízení a podpůrných speciálně pedagogických služeb. (Učitelské noviny, 2005)

12.1.5 Výzkumný vzorek:

Snažila jsem se vybírat pokud možno nejrozmanitější vzorek respondentů, abych získala co největší šíři názorů na výzkumné problémy.

Výběrový vzorek:

- Učitelé Základní školy praktické ve Vizovicích – 3 (délka praxe u dotazovaných: 2 roky, 17 let, 20 let)
- Učitelé Základní školy ve Vizovicích – 3 (délka praxe 5let ,7 let, 20 let)
- Sociální pracovníci z oddělení SPOD – 2 (oba respondenti mají 15 let praxe)
- Rodiče dětí ze Základní školy praktické ve Vizovicích – 2
- Občané města Vizovice – 3 (věk: 30 let, 50 let a 83let; dva dotazovaní mají Střední školu a poslední dotazovaná je vyučená)

12.1.6 Metody výzkumu:

S každou osobou z každé skupiny budu dělat rozhovor – polostrukturovaný. Rozhovor budu se souhlasem dotazovaného nahrávat na diktafon. Polostrukturovaný rozhovor jsem sestavila až po malé sondě u lidí, kde jsem si chtěla ověřit porozumění položených otázek.

12.1.7 Způsob zpracování dat:

Analýza rozhovorů a poté poslech, následný přepis do písemné formy.

12.2 Rozhovory

Nejtěžší částí výzkumu bylo domlouvání si schůzek a místa rozhovorů, jelikož je výzkumný vzorek složen ze 13 lidí, tak to bylo 13 míst a 13 časů pro rozhovory. Všichni dotazovaní mi s ochotou odpovídali. Rozhovory jsem přepsala bez oprav, aby zůstal důkaz, který dokládá autentičnost výpovědí respondentů.

12.2.1 Rozhovory s učiteli ze Základní školy praktické ve Vizovicích

- První rozhovor:

Kolik let učíte na této škole?

Na této škole učím 20 let.

Jakým způsobem se děti do této školy dostávají?

Na základě doporučení Pedagogicko – psychologické poradny, kam jde dítě ze Základní školy na vyšetření, pokud má ve škole závažné výukové problémy.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Děti s lehkým stupněm postižení, které nezvládají Základní školu. Občas se k nám dostávají děti, které mají výchovné problémy.

Jak vnímají umístění svých dětí do ZŠ praktické rodiče?

Rodiče se buď nemohou s přechodem na ZŠ praktickou smířit a snaží se dítě na ZŠ udržet za každou cenu, nebo berou přechod na naši školu jako velkou úlevu pro sebe i pro dítě. Děti se zklidní, konečně zažívají úspěch a s nimi jsou spokojeni i rodiče.

Jak vnímají umístění do ZŠ praktické děti?

Děti to vnímají velmi dobře. Je to pro ně velká úleva, skončil stres na ZŠ.

V čem spočívá, dle vašeho názoru, výjimečnost ZŠ praktické ve Vizovicích?

Naše škola připravuje děti, které by nezvládly ZŠ na přechod do středních odborných učilišť, aby se mohly vyučit ve zvoleném oboru (dnes se mohou hlásit i do středních odborných učilišť).

Kde se mohou po absolvování ZŠ praktické žáci uplatnit?

Mohou se vyučit na odborných učilištích nebo SOŠ. Mají dost velký výběr učebních oborů. Omezí je spíše finanční situace v rodině – nemožnost být ubytován na internátě, cena jízdného. Proto většina z nich končí na OU Lípa - Klečůvka, ale tam ten výběr není tak velký. Myslím, že ti nejlepší by mohli po vyučení zvládnout i učební obor s maturitou – zatím jsem to však nezažila. U dětí z dětského domova nastávají problémy, když dosáhnou 18 let, odcházejí z domova a velmi často se nevyučí.

Když si porovnáte osnovy ZŠ a ZŠ praktické – jsou děti ZŠ praktické schopné zvládnout osnovy ZŠ?

Děti ZŠ praktické nejsou schopny zvládnout osnovy ZŠ ani v českém jazyce, matematice, naukových předmětech. Dokonce si myslím, že ani v hudební výchově. Snad jen v Pracovním vyučování mohou být některé maše děti lepší, protože mají více hodin PV

Jaký je váš názor na integraci dětí ZŠ praktické do ZŠ?

Integrace děti do Základních škol se mi nelíbí, protože se paní učitelka při velkém počtu dětí ve třídě nemůže věnovat integrovanému dítěti individuálně. Snad jen za pomoci asistentky a to jsou zbytečně investované peníze, když existují ZŠ praktické.

Navíc nemůže ZŠ organizačně zajistit plnění osnov ZŠ praktické souběžně s osnovami ZŠ (neodpovídá počet vyučovacích hodin – např. PV), těžko bude ZŠ pro jednoho žáka tvořit nové rámcově výchovné vzdělávací plány. Proto to nedoporučují ani pedagogicko - psychologické poradny a ZŠ od integrace zrazují (PPP Louky).

- Druhý rozhovor: vychovatelka

Kolik let učíte na této škole?

Na této škole pracuji druhým rokem.

Jakým způsobem se děti do této školy dostávají?

Buď je to na základě doporučení ze školy nebo pedagogicko psychologických poraden.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

ZŠ praktickou navštěvují děti s problémy chování, děti slabší na učení a děti mentálně zaostalejší.

Jak vnímají umístění svých dětí do ZŠ praktické rodiče?

Je to jak u koho. Někdo si sem dá dítě z toho důvodu, aby měli dítě premianta, i když by možná na tu ZŠ mělo a tam by bylo slabší. To ti rodiče třeba neskousnou, tak ho raději dají sem, aby vynikal. Zás na druhé straně to někdo vnímá špatně tím, že třeba si chtěl ve svém synovi nebo dceři nějaké svoje sny. To že jeho dítě chodí do „zvláštní školy“ je pro něj potupa.

Jak vnímají umístění do ZŠ praktické děti?

Ti malí to ani nevnímají, ti starší to vnímají tak, že se jim druhé děti smějí. Kolikrát jdu s našimi dětmi a děti ze ZŠ se jim smějí nebo k nim mají připomínky. Na druhou stranu si myslím, že je pro ně lepší, že zde mají individuální přístup, že tady ty jejich slabiny nejdou až zas tak vidět. Děti u nás jsou na stejné úrovni, takže se to ztratí. Na základní škole, když nějak vybočovali, tak to byl ten důvod třeba pro šikanu nebo pro nějaké posměšky.

V čem spočívá, dle vašeho názoru, výjimečnost ZŠ praktické ve Vizovicích?

Určitě v tom, že tady je méně pedagogů i dětí. Přístup k dětem je zde rodinnější, určitě dokážou ti učitelé daleko víc proniknout do těch dětí, zjistit jejich potřeby, protože když má někdo ve třídě 30 dětí, tak nemá šanci se věnovat všem a zjistit vše o všech dětech.

Kde se mohou po absolvování ZŠ praktické žáci uplatnit?

Já si myslím, že to budou určitě učiliště – nejbližší mají v Lípě. Viděla jsem třeba inzeráty na pracovní příležitosti, tak hodně lidí, co se týká třeba ZŠ praktických, tak je těch nabídek strašně moc až jsem se tomu sama divila. Od hlídačů po zedníky, kteří jsou dobře platově ohodnocení. V této době mají daleko víc možností na uplatnění než měli dřív.

Jaký je váš názor na integraci dětí ZŠ praktické do ZŠ?

Myslím si, že by tato škola měla zůstat. Děti se tady cítí lépe než někde na „základce“, kde pro ně nemají učitelé tolik času. Za druhé vybočují třeba z toho, že nejsou silné, tak se to odráží na jejich psychice a na všem. Co jsem se bavila i s učiteli, tak pro ně by to byl taky problém na té ZŠ – mít někoho takového, komu by se museli individuálně věnovat. Jsou zvyklí mít tam 30 dětí, které pochopí zadání a kdyby tam měli jednoho, za kterým by museli pořád chodit, tak by to byl problém jak pro ně, tak pro ty děti. Myslím si, že by to mělo zůstat, tak jak to je.

- Rozhovor třetí:

Kolik let učíte na této škole?

V lednu bych řekla, že to bude 17 let.

Jakým způsobem se děti do této školy dostávají?

Tak buď je to na podkladě žádosti učitelů ze ZŠ nebo přijdou sami rodiče. Vždycky to musí být doloženo vyšetřením z Pedagogicko-psychologické poradny.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Jsou to děti s lehkým a středním mentálním postižením. Pokud se to netýká speciální třídy.

Jak vnímají umístění svých dětí do ZŠ praktické rodiče?

Rodiče se s tím velice často těžce smiřují, řekla bych, že odkládají to rozhodnutí. Určitě ale nedělají dobře. Setkáváme se s tím, že nám rodiče po několika měsících řeknou, že udělali nejdůležitější rozhodnutí v životě. Řeknou, že to dítě je spokojené. Oni jsou rádi, že se zbavili problému, protože je to hrozná úleva pro celou rodinu. Nejen pro dítě, ale i pro rodiče. Ale to rozhodnutí, aby tu to dítě šlo, tak to teda někteří zvažují hodně dlouho.

Jak vnímají umístění do ZŠ praktické děti?

Určitě to vnímají. Myslím si, že čím starší je dítě, tím je to pro něho horší. Je vytržené jednak z kolektivu, který měl a jde do nového kolektivu. Hlavně se mu posmívají děti, se kterými chodil do třídy předtím. Pokud je to dítě menší, tak si myslím, že tam takový problém není, že se velice rychle adaptují. I ti starší se velice rychle adaptují, protože ten menší kolektiv jim určitě udělá dobře.

V čem spočívá, dle vašeho názoru, výjimečnost ZŠ praktické ve Vizovicích?

Řekla bych, právě tím malým kolektivem. Je tu málo dětí, všichni se tu znají. Jsou v kombinaci – malí, velcí ve třídách, že se musí postarat větší o menší nebo o ty víc postižené. Děti znají všechny učitele, s každým se tu jedná individuálně a vše se s ním rozebírá. To je veliké plus.

Kde se mohou po absolvování ZŠ praktické žáci uplatnit?

V současné době už můžou i dostat na Odborné učiliště, pokud jsou šikovní. Jinak jsou přímo speciální učiliště pro naše žáky, takže uplatnění mají veliké, pokud se doučí.

Když si porovnáte osnovy ZŠ a ZŠ praktické – jsou děti ZŠ praktické schopné zvládnout osnovy ZŠ?

Myslím si, že ne. Tam to omezení, možnosti zvládnout učivo je u nás je, řekla bych, dvouletý odstup toho učiva, takže to nemohou dohonit, zvládnout celé to učivo.

Jaký je váš názor na integraci dětí ZŠ praktické do ZŠ?

Možné by to bylo jen s asistentem. Možná. Kdyby se věnovali individuálně každému dítěti, ale myslím si, že takhle prakticky dát to dítě do třídy se 30 žáky to není vůbec možné. Jak by se zvládal počet pracovního vyučování. Naše škola je zaměřena hlavně na praktickou činnost. Takže to vůbec není na ZŠ ošetřené. Myslím, že ta integrace vůbec dobrá není.

12.2.2 Rozhovory s učiteli ze Základní školy ve Vizovicích

První rozhovor:

Kolik let učíte na této škole?

Na této škole učím už 20 let.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

ZŠ praktickou navštěvují děti, které nezvládají osnovy ZŠ. Většinou ze své zkušenosti poznám, kdo bude jedničkář, kdo bude průměrný žák a kdo bude slabší.

Setkala jste se osobně se žákem, který měl speciální vzdělávací potřeby a nezvládal osnovy ZŠ?

Ano, setkala. Ze své působení jsem dávala pár návrhů rodičům, aby zašli se svým dítětem do poradny. Většinou jsem se nemýlila. Rodiče neradi slyší, že zrovna jejich dítě je „slabší“ než jejich vrstevníci. Neměla jsem ale žádné dítě, které by bylo extrémně „slabé“. Momentálně mám ve třídě jednoho chlapce, který by potřeboval navštěvovat vaši školu.

Jak jste se k tomuto dítěti chovala?

Vždy jsem se k dítěti snažila chovat trpělivě a více se mu věnovat, ale není v mých silách, abych se třeba aktuálně věnovala slabšímu chlapci víc než ostatním. Mám početnou a živou třídu. Než projdu při psaní celou třídu, tak vždy chlapce opravím při držení pera, ale jen se vzdálím a on už to zase drží špatně.

Měla jste/Máte dostatek času se věnovat tomuto dítěti?

Jak už jsem říkala, při velkém počtu žáků se nemohu věnovat žákům příliš individuálně – není na to čas ani prostor. Úkoly zadávám hromadně pro všechny děti a pak je kontroluji. Slabší děti zde pak jen trpí, protože nestíhají dělat to, co po nich vyžadují a nemůžu čekat tak, jak třeba vy u vás ve škole. Máte tam možnost poskytnout dítěti větší prostor k „přemýšlení“. Ostatní děti to velmi rychle vycítí a pak to dávají tomu dítěti najevo – to, že je jiný. Často jsem musela dětem vysvětlovat, že se mu nesmí smát, že mu mají pomáhat, atd.

Jak reagovali rodiče na vzniklou situaci?

Většinou dají na má doporučení, i když vidím, že to bývá pro ně šok nebo si to nechtějí připustit. Často mívají jedno dítě šikovnější a proto nechápou, že sourozenci nemohou být stejní. Bývá to boj uvnitř jejich duše. Vesměs se domnívají, že když jejich dítě neabsolvuje ZŠ, tak nebudou v životě šťastni – jak děti, tak rodiče. Často je musím přesvědčovat o tom, že život dítěte chozením do ZŠ praktické nekončí, ale že začíná. Když si to vezmu s odstupem času, tak si vzpomínám na pár dětí, které se po nějaké době do praktické školy dostaly a jsou z nich šikovní dospělí lidé, kteří mají práci a rodinu.

Co byste řekla na asistenta u dítěte ve vaší třídě?

Umím si to představit. Momentálně bych ho i potřebovala- mohl by se věnovat 3 slabším dětem, ale ty nejsou na přeřazení do ZŠ praktické, jen hůř zvládají psaní – mají hodně ztuhlou ruku a jsou pomalí, asistent by je nejen „popoháněl“, ale navíc by se jim mohl více věnovat. Jen nevím, kdo by toto místo platil.

Jaký je váš názor na Integraci žáků ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Myslím si, že to není možné ani reálné. Mě osobně by ve třídě další člověk nevadil, ale znám hodně pedagogů, kteří by měli problémy s dalším člověkem ve třídě – nejsou moc tolerantní. Často neberou ani ohledy na děti, které mají různé úlevy ve vzdělání (př. dyslektici,..). Neumím si je představit, jak předem konzultují průběh výuky s asistentem. Je to i o kompromisech a to někdo neumí...

Druhý rozhovor:

Kolik let učíte na této škole?

Učím zde 5 let.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Většinou to jsou děti, které z nějakého důvodu nezvládly výuku na ZŠ.

Setkala jste se osobně se žákem, který měl speciální vzdělávací potřeby a nezvládal osnovy ZŠ?

Zatím jsem se s takovým žákem, který by měl závažnější problémy nesetkala, ale od kolegyní vím, že v našem ročníku pár jedinců je. Ve třídě mám nanejvýš pár slabších dětí na čtení, mají problémy s anglickým jazykem. Mám i jednoho dyslektika. Problémy se čtením má ale více dětí. Dnešní doba moc nepodporuje četbu knih a málo dětem se doma čte před spaním. V dnešní době se víc propaguje televize a počítač, proto dětem nestačí mluvené slovo – musí se doplňovat o vizuální podněty.

Co byste říkala na asistenta u dítěte ve vaší třídě?

Vůbec si neumím představit, co by měl u mě dělat, jestli bych ho já vedla nebo by věděl, co má dělat. Myslím si, že by mi to rušilo výuku a byla bych nesvá. Ani nevím, odkud by se na toto místo brali peníze. Nejsem tomu moc nakloněna.

Jaký je váš názor na Integraci žáků ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Podle toho, když se bavím s kolegyněmi, tak mi tato myšlenka připadá nereálná. Přece jen mají v ZŠ praktické podmínky pro práci s těmito dětmi a navíc jsou specializovaní na tuto oblast práce lépe než my. Víím, že mají i jiné osnovy, tak nevím, jak by to mohlo fungovat.

Třetí rozhovor:

Kolik let učíte na této škole?

Nevím to přesně, ale už to bude asi tak 7 let. S přestávkou, kdy jsem byla na mateřské.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Jsou to děti, které neobstály u nás ve škole. Často se tyto nedostatky u dětí projevují až ve vyšších ročnících, kdy se začnou učit předměty jako je fyzika, chemie, dějepis, cizí jazyky. Tam už se vše jasněji pozná. Bývají to děti, kde se jim rodiče dostatečně nevěnují, jsou to i děti výchovně nezvladatelné.

Setkala jste se osobně se žákem, který měl speciální vzdělávací potřeby a nezvládal osnovy ZŠ?

Ano, setkala jsem se s tím. Utkvěl mi v paměti kluk, který nebyl zas až tak hloupý, ale učitelé ho vůbec nezvládali – ničil školní majetek, učitelé se báli ho brát někam na kulturní představení, protože nedbal pokynů od nich. Na učení spíše kašlal, protože měl rodiče, kteří byli od rána do večera v práci a ten kluk, byl více či méně celý den sám. Po dlouhých peripetiích se dostal na žádost učitelů i rodičů k vám do školy a pokud vím, tam ty problémy skoro vymizely.

Jak jste se k tomuto dítěti chovala?

Já osobně jsem ho měla jen na 2 předměty, takže jsem ho zase tak často neviděla. Snažila jsem se ho zaujmout a když už se snažil rozhodit výuku, aby na sebe upoutal pozornost, tak jsem ho vždy nějak usměrnila. V jádru to nebyl špatný chlapec, jen se mu nemělo věnovat.

Měla jste/Máte dostatek času se věnovat tomuto dítěti?

V odborných předmětech bývá někdy prostor pro diskuzi, tak jsem se ho snažila zapojovat, musím říct, že se někdy snažil, někdy naschvál rezignoval a celá třída z toho pak měla srandu, protože vše hlasitě komentoval a dával najevo, jak mu nic nevádí.

Jak reagovali rodiče na vzniklou situaci?

Rodiče tomu nechtěli věřit, protože to byl jejich jediný a velmi milovaný syn, kterému by dovolili úplně vše, takže postihy za průšvihy ve škole nebyly. Když se ho někdo zeptal, co se mu stalo za průšvih, tak vše bylo v pohodě. Postupem času přibývalo stížností od více učitelů, tak se to otec snažil řešit silou – každý průšvih následoval výprask, takže pak chlapec utíkal z domova. Rodiče si nakonec uvědomili, že jejich syn potřebuje odbornou pomoc a individuální přístup. Sami si připustili to, že udělali velkou chybu při výchově, ale to už nešlo vzít úplně zpátky. Momentálně se synovi více věnují, aktivně spolupracují se ZŠ praktickou.

Co byste říkala na asistenta u dítěte ve vaší třídě?

Umím si to představit, ale do detailu ne. Měla bych asi strach, jak by to fungovalo. Přece jen nás při našem studiu na nic podobného nepřipravili. Kdo by to platil? Rodiče žáka?

Jaký je váš názor na Integraci žáků ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Myslím si, že je velmi dobré, že v našem školství funguje stupeň mezi ZŠ a školou Speciální. Každopádně by neměl vymizet, protože by se pro tyto děti snížil přístup ke kvalitnímu a odpovídajícímu vzdělání. To by si měli tam nahoře, kde takové věci vymýšlí uvědomit.

12.2.3 Rozhovory se sociálními pracovníky SPOD MěÚ ve Vizovicích

První rozhovor:

Kolik let pracujete v oboru? Na jakém oddělení?

Pracuji na oddělení sociálně právní ochrany dětí již 15 let.

Jakým způsobem probíhá vaše spolupráce se ZŠ praktickou?

Většinou si domluvíme osobní kontakt po telefonu dle aktuální situace a podle aktuálního problému. Vždy se mi velmi dobře se ZŠ praktickou spolupracovalo. V případě potřeby si předáváme důležité informace, abychom mohli dál situaci řešit a aby se zlepšila.

Jste spokojen/á s formou spolupráce se ZŠ praktickou nebo byste něco zlepšili?

Ano, spolupráce probíhá dle mých představ, nemám žádné výtky.

Jsou všechny vaše děti, které máte v evidenci ze ZŠ praktické?

Ne, veřejnost si to někdy může myslet, ale z vaší školy jsem moc klientů neměla. Spíše se jednalo o práci s rodiči, kteří nějakým způsobem nezvládali řešit problémy v rodině – př. nedostatek peněz, méně intelektu,.. Momentálně řešíme hodně případů, kdy rodiče nezvládají své dítě v důsledku velké časové zaneprázdněnosti – dítě se poflakuje, kouří nebo bere drogy, páchá z nudy vandalismus. Máme zde i hodně problematické partičky.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Tuto školu navštěvují děti se sníženým intelektem nebo pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Co si myslíte o novém trendu ve školství – rušení ZŠ praktických, integrace dětí se speciálně vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Dle mého názoru je velkou otázkou, zda by ZŠ byla při současném systému schopná zvládnout integraci dětí ze ZŠ praktické. Nepřipadá mi to velmi reálné a vhodné.

Rozhovor druhý:

Kolik let pracujete v oboru? Na jakém oddělení?

Pracuji v oboru 15 let a jsem kurátorem pro děti a mládež.

Jakým způsobem probíhá vaše spolupráce se ZŠ praktickou?

V této škole provádím po domluvě s pedagogy protidrogovou prevenci formou přednášek. Jinak, dle domluvy, probíhají osobní konzultace o daném žákovi.

Jste spokojen/á s formou spolupráce se ZŠ praktickou nebo byste něco zlepšili?

Relativně ano, jen by mohla být pružnější komunikace v počátku problému.

Jsou všechny vaše děti, které máte v evidenci ze ZŠ praktické?

Ne, nejsou. Převažují děti z běžné Základní školy. Problémy jsou individuální, většinou to není jeden problém, ale je jich víc.

Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?

Omezující intelektové, zdravotní, sociální dispozice.

Co si myslíte o novém trendu ve školství – rušení ZŠ praktických, integrace dětí se speciálně vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Není vhodná integrace těchto dětí, protože vyžadují speciální péči, což u vás ve vaší škole mají.

12.2.4 Rozhovory s rodiči dětí ze Základní školy praktické ve Vizovicích

První rozhovor:

Kolik let vaše dítě navštěvovalo ZŠ?

Naše dítě chodilo do ZŠ 5 let, z toho dvakrát opakoval 3 třídu.

Jaké problémy mělo vaše dítě než nastoupilo do ZŠ praktické?

Ze začátku jsme si nepřipouštěli nějaký problém, brali jsme to tak, že náš syn bude průměrný žák a že školu projde tak nějak v pohodě. Poté se dostal do 3. třídy, kde se mu

změnila po dvou letech paní učitelka, na kterou byl zvyklý, což byl první kámen úrazu. Jeho nová paní učitelka byla výrazně starší a nedávala prostor slabším žákům. S naším synem se učila starší dcera, která se mu hodně věnovala. Dokonce mu radila, když měl strach z paní učitelky, aby se nebál a když něčemu nebude rozumět, tak ať se přihlásí a ona mu to ráda vysvětlí. Syn chodil ze školy zamlklý, nechtěl chodit do školy, často si vymýšlel důvody, aby tam nemusel a ranní vypravování bylo provázeno pláčem a křikem. Podařilo se nám zjistit, že se mu ve vyučování paní učitelka vysmívala a shazovala ho před všemi žáky. Říkala mu, že skončí ve zvláštní škole, kam patří. Ten rok byl pro něj utrpením, tak jsme se snažili hledat jinou možnost. Přestoupil na nový školní rok do ZŠ v Zádveřicích, kde opakoval 3.třídu. Tam dostal hodnou, trpělivou a chápající paní učitelku, jeho školní výsledky se zlepšily o dva stupně, rád chodil do školy a dokonce navštěvoval paní učitelku i po vyučování. Takže jsme si mysleli, že problém je zažehnán a nevěnovali jsme tomu pozornost. Další rok nastoupil do 4. třídy, ale to začala výuka anglického jazyka, kterou náš syn nezvládal i po doučování od sestry. Zase se začal trápit a to jsme už na doporučení paní učitelky byli na vyšetření a pomalu jsme začali přemýšlet nad myšlenkou, co dál? Byli jsme se podívat do Zvláštní školy a zjistili jsme, že to zase tak hrozné není, jak jsme si to představovali. S manželem jsme to dlouho probírali a pořád jsme hledali jinou variantu. Nakonec jsme to rozhodnutí udělali a syna tam nechali zařadit.

Jak se k vašemu dítěti chovali na ZŠ?

První dva roky byla péče vynikající, ale pak se to změnilo v horor. Syn na tento rok, doteď, nerad vzpomíná. V Zádveřicích se mu líbilo a s přístupem jsme byli spokojení, paní učitelka se snažila dělat, co bylo v jejich možnostech.

Synovi spolužáci byli vcelku hodní a moc mu nedávali najevo, že opakuje třídu. Možná to bylo tím, že tam bylo málo dětí ve třídě.

Zdalo se vám, že se učitel za ZŠ dostatečně věnoval vašemu dítěti?

Mimo té 3. třídy ve Vizovicích ano.

Co bylo hlavním impulsem pro přeřazení vašeho dítěte do ZŠ praktické?

Byla to naše bezradnost, synovo trápení ve výuce, kdy si začal on i my uvědomovat, že nestíhá běžné tempo na ZŠ. Paní učitelka nám velmi poradila.

Jaký byl váš první dojem ze ZŠ praktické?

Hned se nás ujala paní zástupkyně, která nás provedla po celé škole, povykládala nám o tom, jak to ve škole chodí. Ukázala nám nové synovi spolužáky, povykládala nám o výuce a režimu školy. Byli jsme velmi nadšení. Malé, ale pěkné zařízení, plné krásných výtvorů od dětí. Cítili jsme odtud domácí rodinnou atmosféru.

Jak se k vám choval pedagogický sbor? Měli jste dostatek informací?

Ano, všechny potřebné informace nám podala p.uč. Machalová, která se nás pěkně ujala.

Změnilo se chování nebo něco u vašeho dítěte po přestupu do ZŠ praktické?

Náš syn, si velmi rychle oblíbil paní učitelky a získal brzy kamarády. Jeho chování se zklidnilo. Přestal být nervózní z návštěvy školy, často se do ni těšil a bez problémů o ni mluvil. Oblíbil si pracovní vyučování v dílnách.

Jak celkově hodnotíte ZŠ praktickou?

Pozitivně a známka by mohla být 1. Pěkné prostředí, výborní učitelé, rodinné prostředí, hezký přístup ke všem, dostatek informací pro rodiče.

Druhý rozhovor:

Kolik let vaše dítě navštěvovalo ZŠ?

Náš syn chodil 2 roky na ZŠ v Pozdřechově, poté jsme si nevěděli rady, protože se nechtěl učit do školy, děti se mu smály, zapomínal psát úkoly, nechtěl plnit domácí úkoly a museli jsme ho do všeho nutit. Byl velmi vzdorovitý. Neměl rád paní učitelku. Po domluvě s paní učitelkou a s manželem jsme udělali pokus - nechali jsme syna přeřadit na nový školní rok do Valašské Polanky, ale výsledek byl stejný. Zde už jsme dávno věděli, že náš syn je pomalejší než jeho sestry a spolužáci, dělá mu velké problémy se soustředit. Domácí příprava probíhala s velkými obtížemi.

Jak se k vašemu dítěti chovali na ZŠ?

Paní učitelky se mu věnovaly jak jen to bylo v jejich silách, ale to nestačilo. Doma jsem se mu věnovala já i babička. Děti si ze syna dělali legraci, nadávali mu. Často nechtěl jít do školy.

Zdalo se vám, že se učitel za ZŠ dostatečně věnoval vašemu dítěti?

Ano, jak říkám v rámci možností, ale paní učitelka nám říkala, že má mnoho dětí, takže se mu nemůže věnovat tak, jak by chtěla. Hodně jsme se to snažili dohánět doma, když měl syn lepší náladu a zrovna nevzdoroval.

Co bylo hlavním impulsem pro přeřazení vašeho dítěte do ZŠ praktické?

Stupňovaly se výkyvy nálad našeho syna, který nechtěl do školy nechtěl se učit, často se vztekal, protože věděl, že nestíhá tempo ostatních. Děti mu to dávaly najevo.

Jaký byl váš první dojem ze ZŠ praktické?

Měla jsem velký strach, protože jsem nevěděla jaké to tam bude. Pár informací mi dala moje vzdálená sestřenice, která tam pracuje – hned jsem byla klidnější.

Jak se k vám choval pedagogický sbor? Měli jste dostatek informací?

Hned u dveří se mne ujala paní učitelka Machalová, která mě provedla po celé škole, ukázala mi třídu, kam měl náš syn začít chodit. Byla jsem mile překvapena, jak jsou třídy útulné a že je zde málo dětí ve třídách. Poté jsme řešili organizační věci důležité pro to, aby mohl syn začít chodit do školy. Se vším mi ochotně p.uč. pomáhala.

Změnilo se chování nebo něco u vašeho dítěte po přestupu do ZŠ praktické?

Chování se změnilo razantně. Syn začal ze školy chodit klidný, veselý. Velmi mě překvapil tím, že se chtěl sám a dobrovolně učit a připravovat si úkoly na další den. Dokonce mě nutil, abych s ním hned šla psát úkoly, dříve čekal až jsem si vzpomněla já a až jsem ho začala nutit. O škole se často baví a říká, že se mu u vás líbí.

Jak celkově hodnotíte ZŠ praktickou?

Tato škola změnila mému synovi život v lepší. Ovlivnila jak syna, tak celou naši rodinu. Dříve jsme to považovali za osobní prohru, že náš syn nevychodí ZŠ, ale už víme, že jsme se mýlili. Kdo ale nemá své dítě v této škole, tak to nemůže objektivně posoudit.

12.2.5 Rozhovor s lidmi z Vizovic

První rozhovor:

Věk, nejvyšší dosažené vzdělání

50 let, Střední škola s maturitou.

Jaké děti dle vás navštěvují Základní školu praktickou?

To je ta bývalá Zvláštní škola, jak jste mi říkala. Chodí tam slabší děti, které nejsou tak chytré, aby to zvládali v běžné škole. Chodí tam i děti od rodičů, kteří nemají peníze nebo se nestarají o své děti. Všimla jsem si i dětí postižených, se kterými chodíte na procházky.

Čím je Základní škola praktická odlišná od Základní školy?

Tak to moc nevím. Mají míň dětí ve třídách, míň učitelů. Viděla jsem jejich výstavu a mají šikovné děti.

Znáte nějaké dítě, které navštěvovalo Základní školu praktickou? Jak mu ZŠ praktická svědčí/svědčila?

Neznám žádné dítě osobně.

Je podle vás ZŠ praktická potřebná?

Ano, je. Kam by pak chodily děti, které to nestíhají v Základní škole?

Co si myslíte o integraci dětí ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Myslím si, že to není možné. Ty děti by se v běžné škole trápily a nestíhaly by se učit. Bylo by jim to moc líto. A ostatní děti by se jim mohly smát.

Druhý rozhovor:

Věk, nejvyšší dosažené vzdělání

30 let, Střední škola s maturitou.

Jaké děti dle vás navštěvují Základní školu praktickou?

Tuto školu navštěvují děti, které mají nějaké závažnější zdravotní problémy nebo nejsou stejně chytré jako ostatní děti.

Čím je Základní škola praktická odlišná od Základní školy?

Tím, že tam chodí jiné děti – nemyslím vzhledem, ale že to jsou děti, které nezažily moc úspěchů na základní škole. Odlišná je v tom, že tam mají lehčí učivo, proberou toho méně, protože děti všechno nepochopí. Hodně se tam pracuje rukama – budou se jimi živit.

Znáte nějaké dítě, které navštěvovalo Základní školu praktickou? Jak mu ZŠ praktická svědčí/svědčila?

Ano, měl jsem ve škole jednoho spolužáka, který asi v 6. třídě přestoupil do zvláštní školy. Ve škole se mu kluci smáli, protože byl pomalý a oni říkali, že je zaseklý. Na kluka byl až moc hodný a choval se pěkně k paní učitelce. Asi mu ta škola svědčila, protože jsem se s ním bavil a prý dělá malíře, má manželku a jedno dítě. Vůbec na něm není poznat, že nechodil na „základku“.

Je podle vás ZŠ praktická potřebná?

Řekl bych, že ano. Už jenom proto, že jsem se potkal s bývalým spolužákem, který k vám chodil. Je z něho zručný malíř. Uplatnil se jak v pracovním, tak v soukromém životě. Asi bych měl radost, kdybych byl jeho učitelka.

Co si myslíte o integraci dětí ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Je to hloupost. Jak by to s ostatními dětmi zvládali? Však by na ně neměla učitelka čas, nás bylo kolem třiceti, byli jsme živá třída, tak si to nedovedu představit...na to by rodiče neměli peníze, byli by nešťastní jak o ni, tak děti.

Třetí rozhovor:

Věk, nejvyšší dosažené vzdělání

83 let, vyučená.

Jaké děti dle vás navštěvují Základní školu praktickou?

Chodí tam zlobivé děti, které se nechcoul učít. Jsou tam samí darebáci a cigáni.

Čím je Základní škola praktická odlišná od Základní školy?

Majú tam víc práce, uhlídat ty děti, aby něco nezničily nebo nerozbily...chuděry učitelky.

Znáte nějaké dítě, které navštěvovalo Základní školu praktickou? Jak mu ZŠ praktická svědčí/svědčila?

Neznám, jen mi sousedka říkala, že tam chodil jejich synovec Józsa. Taky to byl raubíř, nechtěl se učít, ani doma pomáhat. Mohli sa tam snažit jak chtěli, ale on na to kašlál, kolikrát dostal řemenem. Pracuje jen někdy, aby mohl na pivo.

Je podle vás ZŠ praktická potřebná?

Tož to nevím, asi je, kam by ti darebáci chodili a kdo by se o ně staral?!

Co si myslíte o integraci dětí ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

Nemyslím si nic, aj když ste mi to vysvětlovala, to nechte raději mladším.

12.3 Vyhodnocení rozhovorů

Z každé kategorie vyberu podstatné věci, které jsem v průběhu rozhovorů zaznamenala.

Pokusím se je zde popsat.

12.3.1 Výsledky rozhovorů s učiteli ze Základní školy praktické ve Vizovicích

Při těchto rozhovorech, jsem cítila velkou odezvu a také cit pro danou problematiku, který byl způsobený délkou práce v oboru. Všichni pracovníci do posledního si jsou vědomi nepostradatelnosti této sféry ve školství. Bohužel si jsou také vědomi velké hrozby ve světovém trendu rušit tuto oblast vzdělávání. Z rozhovoru nám vyplývá, že nám škola může nabídnout velké množství pedagogů s velkými zkušenostmi a s dlouholetou praxí v oboru. Škola má nezaměnitelné a útulné prostory, které vytváří téměř dokonalou iluzi rodinného prostředí. K tomu je přiložen fakt, že se děti ze všech ročníků navzájem znají, učí se si navzájem pomáhat, což je velkou předností pro děti, které nemají sourozence. Zde si mohou osvojit prvky chování, které doma nemají možnost spatřit. Individuální přístup pedagogů často zvyšuje jejich šance na úspěch jak ve škole, tak v osobním životě. Učitel je tu brán skoro jako „kamarád“. Učitelé se shodli, že školu navštěvují děti, které jsou mentálně ale i zručně o dost slabší než děti v minulých letech. Často jim chybí představivost a v neposlední řadě samostatnost.

Rodiče před přerazováním svých dětí mají velké pochyby a mají strach z neznáma. Nemají před vstupem do této školy podrobné informace o tomto zařízení a z toho často vyplývá jejich strach z neznáma. Existují i velké předsudky a pochyby o tomto zařízení. To se vždy změní po informační schůzce s proškoleným pedagogem, který rodičům vše vysvětlí, uklidní je a provede je po zařízení.

Děti se do ZŠ praktické dostávají na doporučení z Pedagogicko – psychologické poradny. Většinou se provádí vyšetření na doporučení pedagoga nebo na přání rodičů, pokud se jim něco nezdá.

Na 100% jsme se shodli, že není reálné, aby žáci ZŠ praktické zvládly osnovy ZŠ, protože tam nastává mnoho nesouladů př. rozdílné počty hodin v rozvrhu, některé

předměty jsou v nižším rozsahu až o 2 roky nazpět. Reálná není ani výuka cizích jazyků, děti mají velké nedostatky hlavně v psaném projevu, výslovnost nechápou.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami nejsou schopny zvládnou integraci do základních škol. Učitelé se hodně vyjádřili k této otázce již při otázce k osnovám.

Co se týče uplatnění žáků po ukončení školní docházky, tak se situace oproti předchozím rokům výrazně zlepšila. Dříve mohli studovat jen na učilištích, která navazovala na tehdejší zvláštní školy, ale dnes mohou studovat i na učilištích, kde si budou přát.

12.3.2 Výsledky rozhovorů s učiteli ze Základní školy ve Vizovicích

I učitelé ze základní školy mají přehled, jaké děti navštěvují základní školu praktickou – ani jednou se nestalo, že by vůbec nevěděli, jaké děti jsou v této škole. Někteří dokonce doporučili rodičům vyšetření jejich dítěte.

Až na jednu výjimku se každý učitel setkal za dobu své praxe s takovým žákem.

Každý učitel se snažil takovému dítěti věnovat více, což není reálné při takovém počtu žáků ve třídách. Také se ho snažil uchránit před dětmi, které si z něho dělaly legraci.

Rodiče si vůbec nechtějí připouštět, že by jejich dítě mohlo chodit do ZŠ praktické, většinou bývají nešťastní a nechají to zajít daleko, kdy je nešťastné dítě i rodiče. Často to považují za osobní selhání.

Asistenta ve třídě by někteří uvítali a jiní ji odmítají úplně. Většinou si učitelé neumí představit, jak by jejich spolupráce ve třídě probíhala. Jsou zvyklí na svůj systém ve vyučování a velmi těžce by se smiřovali s někým jiným ve třídě. Ale jiní pedagogové by to přivítali, protože mají pár slabších dětí, kterým se nemohou individuálně věnovat.

Všichni se ale shodli, že integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami není reálná, dle nich by děti trpěli a také není dořešen průběh hodin a osnovy.

12.3.3 Výsledky rozhovorů se sociálními pracovníky městského úřadu ve Vizovicích

Spolupráce se ZŠ praktickou probíhá většinou po telefonické domluvě osobně. Se spoluprací jsou pracovníci spokojeni, jen by požadovali rychlejší spolupráci na začátku problému u dítěte.

Z rozhovoru vyplynulo, že děti ze ZŠ praktické nejsou jedinými klienty sociálního oddělení, takže se vyvrátilo tvrzení, že se sociálka stará hlavně a převážně o děti ze ZŠ praktické.

I sociální pracovníci s přehledem věděli, jaké děti navštěvují ZŠ praktickou. Integraci dětí do základních škol nedoporučují z více důvodů.

12.3.4 Výsledky rozhovorů s rodiči dětí navštěvující ZŠ praktickou ve Vizovicích

Všechny děti se před přestupem trápily, nestíhaly tempo, které bylo na základní škole a do toho měl každý své problémy různého druhu. Děti byly na ZŠ většinou asi 5 let než se rodiče odhodlali s nimi zajít na vyšetření a nechat je přeřadit do ZŠ praktické.

Co se týče péče učitele o děti na ZŠ, tak až na jednu výjimku vše probíhalo relativně optimálně, ale v neprospěch dětí byl nedostatek času ze strany učitele způsobený vysokým počtem dětí ve třídách.

Hlavní impuls k přeřazení byl hlavně z důvodů, že děti nestíhali tempo výuky na ZŠ, děti i rodiče byli bezradní a nešťastní. Děti měly výkyvy nálad, netěšily se do školy a více zlobily.

Dojmy ze ZŠ praktické se nelišily ani u jednoho z rodičů. Všichni byli spokojeni s prostředím, rodinnou atmosférou, s ochotou pedagogů. Měli dostatek informací, takže se přestali bát přeřazení jejich dítěte a zjistili, že se vlastně nic až tak hrozného nestalo.

Chování snad u všech dětí se výrazně změnilo k lepšímu, děti se uklidnily, těší se do školy a už nemají strach, že se jim někdo bude smát. Díky těmto podnětům se často zklidňuje i situace v rodině.

12.3.5 Výsledky rozhovorů s občany města Vizovice

Až na jednu výjimku věděli občané z Vizovic, jaké děti navštěvují ZŠ praktickou. Je zřejmé, že veřejnost není dostatečně informovaná o využití této školy. Starší občané nechápou na, co tato škola je a myslí si, že se zde schází jen děti, které zlobí. Většina dotazovaných zná někoho ve svém okolí, kdo navštěvoval ZŠ praktickou. S uplatněním v životě těchto bývalých žáků je to tak napůl. Jedna část se snaží a v životě se dle svých možností uplatnila. Druhá část se poflakuje a moc se ji nedaří.

Ani obyčejní lidé nepovažují za dobré integrovat děti do základních škol.

12.4 Závěry výzkumu

Jaký je názor na integraci žáků ze Základní školy praktické do Základní školy?

Všechny dotazované skupiny se nezávisle na sobě shodly, že integrace žáků je vyloučená a nemožná. Bylo by to v neprospěch dítěte. Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami je závislé na individuální péči a přístupu speciálního pedagoga. Sami pedagogové ze základní školy potvrdili, že by neměli prostor se věnovat takovému dítěti. Další bod, na kterém se učitelé z obou škol shodli je, že není reálné přizpůsobit dvě odlišné vzdělávací osnovy do jedné. Utrpěly by tím obě strany dětí. Bylo by potřeba velké množství asistentů v třídách základní školy, není jasné financování tohoto pracovního místa. Samozřejmostí by bylo doškolení učitelů za základní školy. Děti se cítí lépe s dětmi podobného problému, v menším rodinném prostředí a individuální péči.

Jaký význam má Základní škola praktická ve školském vzdělávacím systému České republiky?

Podle výpovědi respondentů je význam ZŠ praktické ve školském systému nezastupitelný. Zrušením této školy by došlo k vymizení mezistupně mezi základním a speciálním školstvím. Není dořešen systém integrace žáků do základních škol. Chybí společné osnovy, chybí proškolení a zkušenosti pedagogové pro realizaci této věci. Není dořešená otázka financování nové vzniklých míst v základních školách. V některých zemích Evropské unie tento mezistupeň rušili a pak ho po pár letech obnovovali, protože zjistili, že chybí místa pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Velmi důležitý je individuální a osobitý přístup pedagogů k dětem, velké plus bývá malé a domácí prostředí, kdy se problémy u dětí dají podchytit v mnoha případech už v zárodku.

Drtivá většina dětí i rodičů shodně tvrdí, že jim tato škola změnila život k lepšímu. Škola měla pozitivní vliv na zklidnění jejich dítěte, zlepšil se vztah ke škole - dítě se tam těšilo. Rodinná atmosféra se také vylepšila - méně vypjatých situací v rodině, ztratil se pocit bezradnosti z dítěte.

ZÁVĚR

Má práce byla zaměřená, jak už z názvu vyplývá, na Základní školu praktickou ve Vizovicích. Velmi mě ovlivnila má práce v této škole. Člověk se zde setkává nejen s dětmi, ale zažívá mnohé situace, které se mu vryjí do paměti. Vidí životní situace, kdy se rodiče dětí trápí nad životy svých dětí, neví si rady a poté zažívají pocity štěstí, když se život jejich dětí začne naplňovat. Život je učí reagovat na nové situace a často je nutí, se nad sebou zamyslet a přehodnotit své dosavadní myšlenky. V mnoha případech je velmi náročné se smířit s novou situací, která se nám postaví do cesty, ale ta situace vystrkuje růžky už hodně dřív, ale rádi před ní zavíráme oči.

Na druhé straně zde vidíme šťastné oči dětí, které se už mohou radovat ze života a nikdo jim nedává najevo, že jim něco nejde. Některé tyto děti se umí ještě radovat z mála. Kolikrát už si ani neuvědomují z čeho se máme v životě radovat. Lidé jsou velmi často a pořád smutní, měli by si vzít vzor z těchto dětí, které umí vytěžit i z mála.

Každá škola praktická se setkává s problematikou „udržení se“ mezi základními školami. Každý rok nastává problém, zda se naplní potřebná kapacita žáků ve třídách a každý rok se učitelé z těchto škol znovu a znovu zamýšlejí nad svou existencí. Někteří si možná myslí, že přemýšlí hlavně z důvodu, že by přišli o práci, ale myslím si, že to není pravda. Když se podívám na každého učitele v základní škole praktické, tak vidím člověka plného elánu, energie, který s láskou, trpělivostí a něhou předává, co jen lze „svým“ dětem. Dělá to pořád dokola a dokola, i když někdy cítí, že z dítěte nejde odezva.

Tato práce i jí podobné jsou takovým velkým životním posláním lidí. Poslání plní po celý svůj život a někdy to ani netuší.

Výzkum jsem zhodnotila v shrnutí výzkumné části.

Mohli bychom se všichni zamyslet nad problematiku existencí základních škol praktických ve školském systému – v dnešní době děti, které patří do ZŠ praktických i po vyšetření v pedagogicko psychologické poradně nedostávají tolik potřebná doporučení pro přeřazení do ZŠ praktických, což způsobuje pomalou, ale jistou záhubu těchto škol. Bylo by vhodné, aby se všechny ZŠ praktické semkly, začaly spolupracovat a daly se do boje proti nepříznivým situacím.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Altman, Z., *Problém zvaný šikana*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 2007
- [2] Bartoňová, M., *Přístupy ke vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení na základní škole*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-150-8
- [3] Blagg, N., Yule, W., *The behavioral treatment of school refusal – a comparative study*. London, 1984
- [4] Bližňáková, J., *Pomoc rodinám v obtížné sociální situaci*. Zlín: UTB, 2007
- [5] Čapková, E., *Výroční zpráva Základní školy praktické*. Vizovice, 2007
- [6] Elliot, J., Place, M., *Dítě v nesnázích*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0182
- [7] Jesenský, J., *Prostor pro integraci*. Praha: Comenia Consult, 1993. ISBN 80-7178-0-X
- [8] Kolář, M., *Skrytý svět šikanování ve školách*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-123-1
- [9] Kolář, M., *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7367-014-1
- [10] Kolektiv učitelů ZvlŠ., *Kronika Zvláštní školy ve Vizovicích*. Vizovice, 1985
- [11] Koščo, J., *Poradenská psychologie*. Bratislava: SPN, 1987
- [12] Langmeier, J., Balcar, K., Špitz, J., *Dětská psychoterapie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-381-1
- [13] Maňák, J., Švec, Š., Švec, V., *Slovník pedagogické metodologie*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-102-2
- [14] Maňák, J., Švec, V., *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-078-6
- [15] Marčoňová, J., *OŘŠ – Prevence šikany*. Vizovice, 2008
- [16] Marčoňová, J., *Školní vzdělávací program pro základní školy*. Vizovice, 2008
- [17] Matějček, Z., *Praxe dětského psychologického poradenství*. Praha: SPN, 1991. ISBN 80-04-24526-9
- [18] Matějček, Z., Dytrych, Z., *Jak a proč nás trápí děti*. Praha: Grada, 1997. ISBN 80-7169-587-4
- [19] Matoušek, O., *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 2003. ISBN 80-86429-19-9

- [20] Matoušek, O., Kroftová, A., *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2
- [21] Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Zlínského kraje, *Katalog sociálních služeb Zlínského kraje*. Zlín: ESPRINT, 2005
- [22] Pike, G., Selby, D., *Globální výchova*. Praha : Grada, 1994. ISBN 80-85623-98-6
- [23] Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7367-416-5
- [24] Říčan, P., *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-049-9
- [25] Sobotková, I., *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8
- [26] Stejskal, B., *V čem spočívá integrace?* Informatorium MŠ. 2/1998
- [27] Stel, J., *Příručka prevence*. Groede: Pieters, 1998. ISBN 90-74037-08-9
- [28] Švingalová, D., Tomická, V., Pešatová, I., *Kapitoly ze speciální pedagogiky ve vztahu k sociální práci*. Liberec: Vysokoškolský podnik, 2003. ISBN 80-7083-775-6
- [29] Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-503-2
- [30] Vágnerová, M., *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999. ISBN 978-80-7367-414-4
- [31] Zelinková, O., *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X
- [32] www.ddzsvizovice.cz
- [33] www.spc.cz
- [34] www.ppp.eu
- [35] www.vizovice.cz
- [36] Materiály z přednášek od Doc. PaedDr. Musilové, CSc. - Pedagogicko psychologická diagnostika

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Bc.	Bakalář
DDM	Dům dětí a mládeže
EU	Evropská unie
MěÚ	Městský úřad ve Vizovicích
MŠ	Mateřská škola
PPP	Pedagogicko psychologická poradna
RVPZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPgŠ	Střední pedagogická škola
SPOD	Sociálně právní ochrana dětí
ŠVP	Školní vzdělávací program
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ZvlŠ	Zvláštní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.1. Hodina tělesné výchovy na stadioně ve Vizovicích

Obr.2. Den Země

Obr.3. Krmení zvířátek

Obr. 4. Bruslení

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Otázky pro učitele Základní školy praktické ve Vizovicích

Příloha P 2: Otázky pro učitele Základní školy ve Vizovicích

Příloha P 3: Otázky pro sociální pracovníky MěÚ ve Vizovicích

Příloha P 4: Otázky pro rodiče dětí ze Základní školy praktické ve Vizovicích

Příloha P 5: Otázky pro občany města Vizovice

PŘÍLOHA P 1: OTÁZKY PRO UČITELE ZÁKLADNÍ ŠKOLY PRAKTICKÉ VE VIZOVICÍCH

1. Kolik let učíte na této škole?
2. Jakým způsobem se děti do této školy dostávají?
3. Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?
4. Jak vnímají umístění svých dětí do ZŠ praktické rodiče?
5. Jak vnímají umístění do ZŠ praktické děti?
6. V čem spočívá, dle vašeho názoru, výjimečnost ZŠ praktické ve Vizovicích?
7. Kde se mohou po absolvování ZŠ praktické žáci uplatnit?
8. Když si porovnáte osnovy ZŠ a ZŠ praktické – jsou děti ZŠ praktické schopné zvládnout osnovy ZŠ?
9. Jaký je váš názor na integraci dětí ZŠ praktické do ZŠ?

PŘÍLOHA P2: OTÁZKY PRO UČITELE ZÁKLADNÍ ŠKOLY VE VIZOVICÍCH

1. Kolik let učíte na této škole?
2. Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?
3. Setkala jste se osobně se žákem, který měl speciální vzdělávací potřeby a nezvládal osnovy ZŠ?
4. Jak jste se k tomuto dítěti chovala?
5. Měla jste/Máte dostatek času se věnovat tomuto dítěti?
6. Jak reagovali rodiče na vzniklou situaci?
7. Co byste říkala na asistenta u dítěte ve vaší třídě?
8. Jaký je váš názor na Integraci žáků ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?

PŘÍLOHA P3: OTÁZKY PRO SOCIÁLNÍ PRACOVNÍKY MĚÚ VE VIZOVICÍCH

1. Kolik let pracujete v oboru? Na jakém oddělení?
2. Jakým způsobem probíhá vaše spolupráce se ZŠ praktickou?
3. Jste spokojen/á s formou spolupráce se ZŠ praktickou nebo byste něco zlepšili?
4. Jsou všechny vaše děti, které máte v evidenci ze ZŠ praktické?
5. Jaké děti navštěvují ZŠ praktickou?
6. Co si myslíte o novém trendu ve školství – rušení ZŠ praktických, integrace dětí se speciálně vzdělávacími potřebami do ZŠ?

PŘÍLOHA P4: OTÁZKY PRO RODIČE DĚTÍ ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY PRAKTICKÉ

1. Kolik let vaše dítě navštěvovalo ZŠ?
2. Jaké problémy mělo vaše dítě než nastoupilo do ZŠ praktické?
3. Jak se k vašemu dítěti chovali na ZŠ?
4. Zdálo se vám, že se učitel za ZŠ dostatečně věnoval vašemu dítěti?
5. Co bylo hlavním impulsem pro přeřazení vašeho dítěte do ZŠ praktické?
6. Jaký byl váš první dojem ze ZŠ praktické?
7. Jak se k vám choval pedagogický sbor? Měli jste dostatek informací?
8. Změnilo se chování nebo něco u vašeho dítěte po přestupu do ZŠ praktické?
9. Jak celkově hodnotíte ZŠ praktickou?

PŘÍLOHA P5: OTÁZKY PRO OBČANY MĚSTA VIZOVICE

1. Věk, nejvyšší dosažené vzdělání
2. Jaké děti dle vás navštěvují Základní školu praktickou?
3. Čím je Základní škola praktická odlišná od Základní školy?
4. Znáte nějaké dítě, které navštěvovalo Základní školu praktickou?
5. Jak mu ZŠ praktická svědčí/svědčila?
6. Je podle vás ZŠ praktická potřebná?
7. Co si myslíte o integraci dětí ZŠ praktické se speciálními vzdělávacími potřebami do ZŠ?